

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 iz 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

To in ono iz Španije

Vi se gotovo sprašujete, kako je bilo mogoče, da je katoliško špansko ljudstvo po prevratu dalo svoje glasove za liberalno večino ustavodajne skupščine. Vzroki tega pojava ležijo v španski zgodovini, o kateri pa danes ne bomo govorili. Fakt je, da je rezultat teh volitev katoličane presenetil, ker so se katoličani zanašali na protekcijo države, ki jo je uživala katoliška vera in Cerkev po konkordatu iz leta 1851, in si niso mogli predstavljati, da so se medtem, ko je španska cerkev pod zaščito bourbonske krone spala, polastile ljudstva druge sile.

Izrek, da je Španija najbolj katoliška dežela sveta, je enostavna pravljica. Ta romantična iluzija je vzrok, da so katoličani držali roke križem, pozabljajoč, da je treba vztrajnega in nepretrganega dela, ako hočemo katerikoli narod ohraniti veren v katoliškem zmislu, naj bodo tradicije tega naroda še tako katoliške. V resnici živi v Španiji velika večina moških praktično življenje brez vsake vere. Velika večina moških sploh ne hodi v nedeljo k službi božji in se vzdržuje sprejema zakramentov tudi na veliko noč. Popolnoma pravilno je zapisal Miguel de Unamuno: »Katolicizem v Španiji je bolj estetičen in zunanje-obreden, nego dogmatičen in etičen.« Katolicizem se smatra v Španiji kot nekaka zgolj družabna dolžnost, ki veže človeka od časa do časa, da izkazuje narodni veri zunanjo čast in spoštovanje, nikakor pa mu ne sme nalagati nobenih žrtv. Da mora vera imeti moralen vpliv, posebno na mladega človeka, to pri nas stoji na bukvah, v resnici pa je ta vpliv čisto minimalen. Mladina zlasti v mestih v spolnem oziru ne sledi sploh nobenim zakonom, kakor samo svojemu ugodju. In tako je tudi v drugih zadevah. Skoraj vsak Španec je član te ali one bratovščine, ima med svojimi sorodniki gotovo vsaj enega duhovnika, nosi škapsulirje in medalje, pa niti svoje nedeljske verske dolžnosti ne spolnjuje.

Neprecenljivo škodo je vedno prizadevala katoliški cerkvi v Španiji njena velika odvisnost od države. Zgodovina nam pove, kako velike borbe so imeli rimski papeži s katoliškimi vladarji Španije od Filipa II. dalje, da branijo Cerkev pred državnim varuštvo in vsemogočnostjo. Tako je ostalo do danes. Po določbah konkordata iz leta 1851 prezentira škofove kralji. To je seveda imelo za posledico, da so se imenovali za škofove možje, ki so bili režimu ljubi in so se mu uklanjali. Zelo težko je bilo, da bi bil prišel na vodilno mesto v španski cerkvi mož, ki bi imel kakšno iniciativo. Posebnost nekdanjega španskega konkordata pa je tudi ta, da tudi župnike prezentira krona, ki je patron večine španskih župnij. Tako ima škof v Španiji vezane roke tudi pri upravi svoje škofije in more svobodno imenovati samo vikarje. Veliko moči se v Španiji odtegne dušnemu pastirstvu tudi po členu 25 konkordata, ki daje kroni pravico menjave se s škofom imenovati za današnje razmere veliko preveliko število kanonikov in beneficijator pri stolnicah. Dekan kapitlja je vedno imenovan od kralja. Številki ne bom navajal, ampak v Vašo informacijo povem samo to, da ima na pr. stolnica katedrala v Sevilji 28 kanonikov in 22 beneficijator, nekatera druga mesta pa imajo še več.

Kar se tiče vzgoje duhovništva, vstopa kandidat za duhovnika v Španiji v semenišče z desetletjem letom starosti in ostane v njem do svojega posvečenja. Ker je izbira duhovniške službe pri nas še vedno zelo odvisna od sklepa rodbine, manjka v škofijah stroge selekcije duhovniškega naraščanja, ki je za uspešno dušno pastirstvo nujno potrebna. Prvi sin španske familije je dedič, drugi postane duhovnik, prvorojenca hči se omoži, druga pa gre v samostan. Kandidat za duhovništvo absolvirva v semenišču tako gimnazijsko kakor bogoslovsko izobrazbo. Španske univerze nimajo bogoslovskih fakultet. Kvaliteta humanistične in bogoslovske vzgoje duhovniškega kandidata se v Španiji lahko mirno meri z vzgojo posvetne gimnazije in vseučilišča. Ima pa to veliko hibo, da duhovnik ne pride v stik z laično inteligenco in tvori takorekoč svet zase, ki nima na kulturno in politično življenje ter na etos narodne inteligence nobenega vpliva.

Večina španske dušebrižne duhovščine živi celo za španske razmere revno. Neka naša posebnost je tudi, da naša duhovščina večinoma ne živi skupno v župnišču, ampak bodisi v svoji lastni družini, bodisi pri kom v najemu ali pa tudi enostavno v gostišču (hotelu). Sicer pa se pri nas, zlasti na jugu, razvija vse življenje večinoma na ulici, kar zelo otežkoča zbrano notranje življenje. Naša duhovščina je tudi jako slabo porazdeljena po škofijah. V nekaterih škofijah je duhovščina veliko preveč, drugod pa mora župnik oskrbovati po tri župnije in več. Poznam okraje, ki so malodane poganski, in celo na deželji se zgodi, da nalezite na prebivalstvo, ki nima jasnega pojma o Bogu, Kristusu in Eucharistiji. Ponekod ne poznajo niti desetih božjih zapovedi in veliko Špancev je, ki ne znajo niti Očenasa, kaj še drugih molitev! Imamo može, ki niso nikoli prestopili praga cerkve, in otroke, ki ne vedo, kaj je križ.

V mestih samih je večkrat več kot zadosti duhovščine, ki pa je osredotočena v središču, do čim so predmetstva zanemarjena. Mestne župnije so veliko preobsežne. Manjka nam sploh sistematičnega dela in razdelitve sil ter načrta. Silno slabo je preskrbljeno za verski pouk. To je v zvezi z zanemarjenostjo pouka v Španiji sploh. Na severu je analfabetov 30 do 40%, na jugu pa celo 70 do 80%. Verouk podaja učitelj eno uro na teden, župnik pa enkrat na teden krščanski nauk v cerkvi. Zaradi pomanjkanja učiteljskega sta verski pouk minimalen. Duhovnik podeljuje krščanski nauk v cerkvi navadno samo prvoobhajancem. Ker je španski otrok sploh nemaren, lahkomiseljen in brez vsake vztrajnosti, ima ta cerkveni pouk tem

Novo vlado sestavlja 22 ministrov

Odstop stare in imenovanje iste nove vlade

Belgrad, 3. sept. AA. Davi ob 9 in pol je bila seja ministrskega sveta pod predsedstvom armijskega generala Petra Živkovića. Na seji je predsednik vlade ugotovil, da je z uveljavitvijo ustave nastal nov položaj. Predsednik vlade se je zahvalil tovarišem za dosedanje sodelovanje in jim sporočil, da bo predložil ostavko vsega kabineta, da bi mogel Nj. Vel. kralj po uveljavitvi ustave sklepati o novi vladi.

Predsednik ministrskega sveta se je nato odpeljal v dvor na Dedinju in predložil ostavko svojega kabineta. Ob 11 se je ponovno sestel ministrski svet. Predsednik ministrskega sveta je sporočil, da je Nj. Vel. kralj sprejel ostavko vsega kabineta in da ga je Nj. Vel. kralj pooblastil, naj ponovno sestavi novo vlado.

Na predlog ministrskega sveta je Nj. Vel. kralj imenoval novo vlado v dosedanem sestavu. Vsi člani nove vlade so prisegli.

Seji so prisostvovali vsi gg. ministri, razen dr. Voje Marinkovića, ministra zunanjih del, ki je v Zenevi, in Ivana Puelja, ki je bolan.

Belgrad, 3. sept. AA. Danes 3. septembra je Nj. Vel. kralj Aleksander I. podpisal ukaz s podpisom predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve, armijskega generala Petra Živkovića. Ukaz se glasi:

Mi, Aleksander I.,

po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije, sprejemamo ostavko kraljevske vlade ter jo razrešujemo njene dolžnosti in stavljamo na razpoložanje ter imenujemo za predsednika našega ministrskega sveta in našega notranjega ministra našega častnega adjutanta armijskega generala Živkovića R. Petra.

za našega ministra brez portfelja Uzunovića K. Nikolo,
za našega ministra brez portfelja Timotijevića L. Kosto,
za našega ministra brez portfelja Stanića Andro,
za našega ministra zunanjih del dr. Marinkovića Vojislava,
za našega gradbenega ministra dr. Kramerja Alberta,
za našega ministra brez portfelja dr. Palečka Ivana,
za našega ministra trgovine in industrije dr. Kumanudija Kosto,
za našega ministra brez portfelja Puelja Ivana,
za našega ministra pri predsedništvu ministrskega sveta dr. Srskeča Milana,
za našega ministra pravde dr. Kojića Dragotina,

za našega ministra prosvete Maksimovića Božo,
za našega ministra za šume in rudnike dr. Šibenika Stanka,
za našega ministra brez portfelja dr. Svr. lugo Stanka,
za našega prometnega ministra inž. Radi-vojevića Lazarja,
za našega ministra brez portfelja Preko Nikolo,
za našega poljedelskega ministra Neudorferja Mirka,
za našega ministra vojske in mornarice Stojanovića Z. Dragomirja,
za našega finančnega ministra dr. Gjurića Gjorgja,
za našega ministra za socialno politiko in narodno zdravje dr. Kostrenčiča Mirka,
za našega ministra brez portfelja Matice Pavla,
za našega ministra brez portfelja dr. Hasan-Begovića Avda.

Predsednik našega ministrskega sveta in naš minister za notranje zadeve naj izvrši ta ukaz.

Aleksander s. r.

Predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve častni adjutant Nj. Vel. kralja armijski general Živković R. Peter s. r.

Vzajemnost vseh narodov

Ali skupno živimo ali skupno umremo - Rusi se približujejo zapadu

Zeneva, 3. sept. tg. Na popoldanski seji evropskega odbora je govoril najprej turški zunanji minister Tefvik Ruđi bej in izjavil, da se sicer ne strinja z vsemi predpogoji predloženega poročila, tem bolj pa z vsemi njegovimi zaključki.

V splošno presenečenje je prišel danes popoldne na sejo odbora lord Robert Cecil. V svojem govoru je poudaril, da se vedno bolj uveljavlja dejstvo, da so vse države odvisne druga od druge. Še pred enim letom bi nihče ne bil mogel predvideti splošnosti današnje krize. Stvar je taka, kakor se je v Zvezi narodov vedno izjavljalo: Kar zadeva danes eno državo, zadeva tudi vse druge države. Temu se je treba končno priučiti. Vsem ostane samo ena izbira, ali da vsi skupaj živijo, ali pa vsi skupaj umro. Lord Robert Cecil je soglašal z navedbami dr. Curtiusa, da vse evropske države morajo takoj skušati priti k skupnemu sodelovanju. Vsi skupaj moramo končno storiti nekaj pozitivno praktičnega, ker samo priznanja in spoznavanja danes ne zadostujejo več. V tem smislu je lord Robert Cecil po-

sebno pozdravil današnje izjave nemškega in avstrijskega delegata.

Po lordu Cecilu je dobil besedo g. Litvinov. Ta je v daljšem govoru naglašal nelogičnost, katera obstoji v tem, da se govori o pomirjenju Evrope, pri tem pa izključuje sovjetska Rusija. — Dalje je Litvinov govoril obširno o svojem načrtu pakta gospodarskega nenapadanja, ki tvori enega glavnih momentov za pomirjenje Evrope. Nato je napadal prednostne carine v posameznih državah in tudi priznal, da se s sprejemom pakta o nenapadanju čisto lahko izključijo vse oblike tako zvanega dumpinga. Ponovno je naglašal, da je mirno sožitje obeh gospodarskih sistemov, zapadnega in sovjetskega, zelo lahko mogoče. Ugotovil je na koncu eksistenco politične, gospodarske in diplomatske situacije po obeh različnih sistemih in da se je treba ukloniti zgodovinskim dejstvom. Veliko pozornost je vzbudila izjava Litvanova, da bo sožitje obeh sistemov še za dolgo časa zgodovinska potreba. Jutri popoldne ob 4 bo seja Sveta Zveze narodov o avstrijski prošnji za kredit.

Mesto carinske zveze - denar

Avstrija in Nemčija se odrekli carinski zvezi

Zeneva, 3. sept. AA. Avstrijski zunanji minister dr. Schober je sporazumno z nemško delegacijo danes izjavil v evropski komisiji, da se Avstrija odreče nemško-avstrijske carinske zveze. Dr. Schober je dalje izjavil, da upa, da bo s tem sklepom Avstrija pripomogla k potrebnim pomiritev in k konstruktivnemu sodelovanju.

Zeneva, 3. sept. AA. Minister zunanjih zadev dr. Curtius je izjavil v evropski komisiji, da Nemčija opusti carinsko zvezo med Avstrijo in Nemčijo.

Pariz, 3. sept. AA. V soboto se sestane upravni svet »Francoske banke«. Sklepal bo o vprašanju kreditov Avstriji. Avstrijska država bo

Pogajanja med Francijo in Italijo napredujejo

Rim, 3. sept. Z. Današnja »Tribuna« piše v uvodnem članku, da se pogajanja za mornariški sporazum med Italijo in Francijo nadaljujejo pod zelo ugodnimi pogoji. V nekem poročilu iz Londona trdi »Tribuna«, da je tudi britanska vlada dobila prepis francoske note, ki je bila te dni poslana italijanski vladi in ki obsega konkretne predloge glede sporazuma za omejitve in redukcije pomorskega oboroževanja. Kopija te francoske note je bila poslana obenem tudi italijanski delegaciji v Zenevo, ki ima nalogo, da sklene definitivni sporazum o mornariškem vprašanju. Nadalje piše »Tribuna«, da so italijansko-francoska pogajanja trenutno najvažnejši dogodek v Zenevi.

manj učinka. Verski pouk na gimnazijah je nezadosten in se razteza samo na nižje razrede. Verski pouk in življenje v španski meščanski familiji pa je, kakor si lahko mislite po vsem tem, kar sem povedal, na najnižji stopnji — z izjemami seveda, ki jih ima vsako pravilo.

Tudi odrasčenega človeka cerkev v Španiji ni versko globoko oblikovala. Propoved v mestih je večinoma besedni pomp, ki ne okrepja volje, in versko življenje se pri nas večinoma izžerpuje v slovesnih božjih službah, procesijah, romanjih in devetdnevnih. Preobilica verskih manifestacij in demonstracij, ki so nekaj izrednega, ne more nikoli nadomestiti mirnega in vztrajnega dela rednega dušnega pastirstva. Te stvari so samo rodile naivni optimizem in so varale španske katoličane o resničnem položaju stvari. Globoko in v srce

Angleži varčujejo

London, 3. sept. Z. Danes popoldne se je vršila seja vlade, na kateri je bil izdelan program o državnem varčevanju. Razven ministrskih redukcij — nova vlada šteje le 12 ministrov — bodo znižali plače vsem državnim uradnikom in nameščencem za 10%, istotako podpore brezposelnim. Davki ne bodo povišani, razen na luksuzno blago, ki bo znatno obremenjeno.

Delavstvo grozi s stavko

London, 3. sept. tg. 5000 rudarjev v škotskih rudnikih je sklenilo, da začne stavko kot protest proti znižanju plač. Delodajalec so dali za odločitev 14 dnevni rok.

Slovenija dobi tri delavske azile

Ljubljana, 3. septembra.

Danes se je vršila v prostorih Borze dela važna seja, ki so se je udeležili: Ves upravni odbor Borze dela, zastopnika mestne občine dr. Bohinjec in Tavcar ter zastopnika Delavske zbornice Uratnik in Juvan. Seja je sklenila, da bo Borza dela zgradila prihodnje leto v Ljubljani velik azil za delavce. Za zgradbo tega azila bo prispevala Centralna borza dela 4 milijone dinarjev iz fonda za ustanavljanje socialnih institucij, mestna občina pa zemljišče. Zaenkrat je predvideno, da bo delavski azil stal tam, kjer sedaj stoji Dohodarstveni urad. Ta pa si tako in tako namerava zgraditi v bližini lastno poslopje. Azil je preračunan za 180 preskrbovancev. Obsegal pa bo tudi veliko javno kuhinjo. Dalje se je odobrilo, da se zgradi tudi v Mariboru delavski azil in bo Borza dela prispevala zanj poldrug milijon dinarjev. Tretji azil pa se bo zgradil v Murski Soboti, za katerega bo Borza dela prispevala pol milijona dinarjev.

Vsebinsa sporazuma z Vatikanom

Mussolini obiše sv. očeta?

Rim, 3. sept. O sporazumu med sv. stolico in fašistično vlado je izdala agencija Stefani naslednje poročilo: »Po razgovorih med sv. stolico in italijansko vlado glede razpusta mladinskih krožkov pod okriljem Italijanske katoliške akcije in glede delovanja te poslednje je prišlo do sporazuma naslednje vsebine:

1. Italijanska katoliška akcija je bistveno školiška in je neposredno podrejena škofom, ki določajo njene cerkvene in laične voditelje. Z voditelje se ne bodo smeli postaviti tisti, ki so pripadali režimu nasprotnim strankam. V skladu s svojimi nameni verskega in nadnaravnega značaja se katoliška akcija nikakor ne bavi s politiko in se v svojih zunanjih organizatoričnih oblikah vzdržuje vsega, kar je lastno in tradicionalno političnim strankam. Krajevna društva katoliške akcije bodo

ukoreninjeno je katoličanstvo pri nas samo v Baskih, v Navarri in Aragonu, odkoder bo morala priti duhovna obnova in preporod španskega katoličanstva. Kar je bilo dozdaj naših verskih organizacij, niso zajemale širokih slojev ljudstva, ampak večinoma samo ženske in male krožke bogatih aristokratov.

Položaj našega verskega življenja in naše Cerkve je torej vse kaj drugega kakor rožnat, toda mi ga smatramo kot pot trpljenja in očiščenja, in smo prepričani, da bo katolicizem po tolikih izkušnjah v Španiji resnično zopet vzcvetel kot dejansko največja kulturna sila Španije, kar je enkrat bil.

Madrid, 30. avgusta.

Francesco Perez Rodriguez.
(Copyright 1931 by C. P. I. E. C.)

imela državni prapor.

2. Katoliška akcija ne sme ustanovljati strokovnih in sindikalnih društev; ne nalaga si torej nalog sindikalnega značaja. Njeni notranji strokovni odseki, ki sedaj obstojijo v zmislu zakona od dne 3. aprila 1926, imajo izključno duhovni in verski namen ter bojevo poleg tega delati na to, da bi sindikat, juridično priznan, čedalje bolj odgovarjal načelom sodelovanja med stanovi in socialnim ter narodnim namenom, ki jih hoče država v katoliški deželi s sedanjo ureditvijo doseči.

3. Mladinski krožki, podrejeni katoliški akciji, se bodo nazivali »Mladinski krožki katoliške akcije«. Ta društva bodo lahko imela izkaznice in znake, ki strogo odgovarjajo njihovu verskemu namenu, ter ne bodo smela nositi druge zastave razen narodne (državne) in lastnega verskega prapora. Krajevne organizacije se ne bodo bavile z nikakršnim delovanjem telovadnega ali športnega značaja in bodo prirejale prireditve samo rekreacijskega in vzgojnega značaja v skladu s svojim verskim namenom.

Rim, 3. sept. Po sklepu sporazuma z Vatikanom je ministrski predsednik Mussolini pisal sv. očetu pismo, o katerega vsebini ni mogoče doznati nič določnega. Govorijo pa, da je Mussolini v pismu izrazil svoje zadoščenje nad doseženim sporazumom. Mussolini nadalje govori o možnosti svojega obiska pri sv. očetu.

»Osservatore Romano« je objavil uradno vsebino dogovora glede Katoliške akcije. V pripombi izraža list svoje veselje, da je prišlo do sprave, ki se je veselijo katoličani po vsem svetu. List pripominja, da je po tem sporazumu zopet možna istovrstna pripadnost h Katoliški akciji in k fašistični stranki.

Vlaki k nedeljskim slavnostim

Kakor smo že ponovno objavili, naj se ob-
tativno kolikor mogoče poslužuje vlakov, ki bodo
posebej odprejeni za prevoz udeležencev dne 5. in
6. t. m. v Ljubljano. Neizvedljivo je, da bi se vsak-
do mogel peljati ob času, kakor bi si želel. Ogrom-
no število prijavljenih udeležencev stavlja želez-
niški upravi težko vprašanje pravičnega in rednega
prevoza, da se more rešiti le z razumnim sodele-
vanjem vseh udeležencev samih. Zato ponovno po-
zivamo vse, da se ravnajo po naslednjih navodilih
in jih točno upoštevajo, da ne pride do neljubih
in nikomur koristnih motenj.

1. Dolenjska: z vlakom št. 9214, ki odhaja iz
Karlovca ob 3.10, se vozijo vse udeleženci iz kra-
jev ob progi Karlovac-Birčna vas vključno. Na
ta vlak imajo tudi zvezo udeleženci iz postaje
Straža-Toplice, in sicer z vlakom, ki odhaja iz
Straže-Toplice ob 5.22; isto tako udeleženci iz
krajev ob progi St. Janž na Dolenjskem-Mirna
vključno, in sicer z vlakom, ki odhaja iz St. Jan-
že ob 5.06.

Udeleženci iz krajev ob progi Novo mesto—
Lavrca potujejo z vlakom, ki odhaja iz Novega
mesta 6. sept. ob 4.25.

Udeleženci iz mesta Novo mesto in okolice
se vozijo z vlakom, ki bo vozil kakšnih 15 minut
za vlakom, ki odhaja iz Novega mesta tedi dan
ob 4.25, torej ob 4.40. Opozorjamo, da se udele-
ženci, ki bodo vstopali na postaji Novo mesto,
točno ravnajo po navodilih tamkajšnjih železniških
uslužbenecov.

Udeleženci iz krajev ob progi Kočevje—Pre-
dolje vključno potujejo z vlakom, ki odhaja iz
Kočevja 6. sept. ob 5.42.

Udeleženci, ki vstopijo na postaji Kočevje, potu-
jejo z vlakom, ki odhaja kakšnih 20 minut za
prvim vlakom.

2. Gorenjska. Udeleženci iz krajev ob progi
Radeče-Planica—Hrušica vključno odpotujejo z
vlakom, ki odhaja iz Radeč-Planice 6. sept. ob
5.08, in imajo na Jesenicah zvezo na vlak, ki od-
haja tamkaj ob 6.07. S tem vlakom potujejo tudi
vsi udeleženci iz krajev ob progi Jesenice—Sv. Jošt
vključno.

Udeleženci iz krajev ob progi Bistrica—Boh-
jezero—Dobrava-Vintgar potujejo z vlakom, ki od-
haja iz Bistric-Boh. jezera 6. sept. ob 5. V ta
vlak vstopijo tudi vsi oni, ki bodo vstopali na
sami postaji Jesenice.

Udeleženci iz krajev ob progi Trzin—Naklo
—Kranj—Vičmarje vstopajo v vlak, ki bo odhajal
iz Trzinca 6. sept. ob 5.16, odnosno iz Kranja ob 6.15.
Udeleženci iz krajev ob progi Kamnik—Je-
nica potujejo z vlakom, ki odhajata iz Kamnika
ob 5.45 in 6.32.

3. Notranjska. Vsi udeleženci iz krajev ob
progi Rakek—Notranje gorice potujejo z vlakom,
ki odhaja iz Rakeka 6. sept. ob 6.

Udeleženci iz krajev Vrhnika—Brezovica od-
potujejo z vlakom, ki odhaja iz Vrhnike 6. sept.
ob 6.12.

4. Štajerska. Udeleženci iz krajev ob progi
Dol. Lendava—Krišanovec odpotujejo dne 5. sep-
tembra z vlakom, ki odhaja iz Dol. Lendave ob
14.04, ter imajo v Čakovcu zvezo na vlak z odhodom
ob 15.10, ki prispe na Pragersko ob 17.05 in
ima od tu zvezo na vlak v Ljubljano z odhodom
ob 18.02.

Udeleženci iz krajev ob progi Zreče—Spod.
Lazje pri Poljčanah odpotujejo z vlakom, ki od-
haja iz Zreč 5. sept. ob 14.51, ter imajo v Poljčanah
ob 18.27 zvezo na vlak za Ljubljano.

Udeleženci iz krajev ob progi Krapina—Gro-
belno odpotujejo z vlakom, ki odhaja iz Krapine
5. sept. ob 16.14, odnosno Rogatec ob 17.20 in
imajo na Grobelnem zvezo na vlak, ki odhaja ob
18.55 v Ljubljano.

Udeleženci iz Slov. Bistric mesto imajo zad-
njo direktno zvezo z vlakom, ki odhaja iz Slov.
Bistric mesto 5. sept. ob 16.47.

Udeleženci iz krajev ob progi Selo pri Ve-
lenju—St. Janž pri Dravogradu odpotujejo 5. sept.
z vlakom, ki odhaja iz St. Janža pri Dravogradu
ob 15.30, tako da imajo v Celju ob 19.27 zvezo za
Ljubljano.

Udeleženci iz krajev ob progi Prevalje—Lim-
buš odpotujejo 5. sept. z vlakom iz Prevalj ob 19.04,
s katerim imajo v Mariboru ob 21.50 zvezo na vlak
za Ljubljano, kamor prispejo ob 3.06 dne 6. sept.

Udeleženci iz krajev ob progi Kotoriba—Cir-
tovec se vozijo z vlakom, ki odhaja iz Kotoribe
5. sept. ob 18 in imajo na Pragerskem ob 22.27
zvezo na vlak v Ljubljano, kamor prispejo ob 3.06
dne 6. sept.

Udeleženci iz krajev ob progi Hodoš—Mur-
ska Sobota—Ljutomer—Ormož se vozijo z vlakom,
ki odhaja 5. sept. ob 16.50 iz Murske Sobotice, tako
da prispejo v Ljubljano 6. sept. ob 3.06.

Udeleženci iz krajev ob progi Gor. Radgona—
Kričevci pri Ljutomeru vključno odhajajo 5. sept.
z vlakom ob 18.28 iz Gor. Radgone in imajo v Lju-
tomeru priključek na prej omenjeni direktni vlak
iz Murske Sobotice v Ljubljano.

Udeleženci iz krajev ob progi St. Ilj—Peznica
potujejo z vlakom, ki odhaja iz St. Ilje 5. sept.
ob 20.10, tako da se vozijo iz Maribora dalje
z vlakom, ki odhaja tamkaj ob 22.50 in prispe
v Ljubljano 6. sept. ob 3.09.

Udeleženci, ki vstopajo na sami postaji Ma-
ribor, se vozijo s posebnimi vlakom, ki odhajata
iz Maribora gl. kol. 6. sept. ob 1.40 in ob 2.

Udeleženci iz krajev ob progi Hoče—Štore
vstopajo v prej omenjeni drugoposebni vlak iz Ma-
ribora ob 2.

Udeleženci iz krajev ob progi Velenje—Celje
—Lasko—Rimake toplice potujejo s posebnim vlakom,
ki odhaja iz Velenja dne 5. sept. ob 23, iz
Lasko dne 6. sept. ob 2.03 in iz Rimskih toplic
ob 2.10 ter prispe v Ljubljano ob 4.

Udeleženci, ki vstopajo na sami postaji Ce-
lje, odpotujejo 6. sept. s posebnim vlakom ob 4.15
in prispejo v Ljubljano ob 6.20.

Udeleženci iz krajev ob progi Zagreb—Zida-
ni most potujejo z vlakom, ki odhaja iz Zagreba
ob 0.10, odnosno s kasnejšim posebnim vlakom z
odhodom iz Brežic ob 4.20.

Udeleženci, ki vstopajo na sami postaji Tr-
bovlje, se odpravijo 6. sept. s posebnim vlakom ob
5.40, tako da so ob 7 v Ljubljani.

Udeleženci iz krajev ob progi Zid. most—
Zalog, izvenšči Trbovlje, potujejo z vlakom, ki
odhaja iz Zidanega mosta ob 5.37.

POVRATEK.

6. septembra.

1. Dolenjska. Udeleženci iz krajev ob progi
Ljubljana—Novo mesto—Karlovac—Trebnje
—St. Janž z vlakom ob 16.15.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana—
Novo mesto—Karlovac—Trebnje—St. Janž
in Novo mesto—Straža-Toplice z vlakom ob 18.55.

Udeleženci iz krajev Ljubljana—Grosuplje
—Kočevje z vlakom ob 19.40 in 22.20.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana—
Novo mesto—Karlovac z vlakom ob 22.40, ki
ima v Novem mestu ob 3.20 nadaljnjo zvezo za
Karlovac.

„Aristokratsko“ gospodarjenje grofa Bethlena

Za cigarete, namizno opravo šli milijoni - Madjarska potrebuje novo posojilo

Budimpešta, 3. sept. Vsa javnost je pod doj-
mom sklepa parlamentarnega odbora šestih, ki
mu je bil dan nalog, da prouči nanovo proračune
vseh ministrstev in njihove postavke skreži do
skrajnosti, da se morajo namreč znižati plače dr-
žavnim in občinskim namestnikom za 10% do
15%. Za 15% se bodo plače znižale tram naj-
višjim plačnim razredom. Redukcija plač stopi
v veljavo s 1. septembrom, in ker so državni
uradniki že prejeli plače za september, se bo zni-
žani znesek razdelil na devet prihodnjih mesecev.
V smislu sklepa parlamentarnega odbora se prora-
čun ministrstva za narodno zdravje lahko zniža
za 23 milijona pengöjev. Odbor proučuje sedaj
proračun vojnega ministrstva.

Vlada je bila prisiljena seči po tako ne-
popularnem sredstvu za uravnoteženje državnega
proračuna, ker znaša posojilo, ki ga je Bethlen
pred odstopom zaključil v Parizu in Londonu,
5 milijonov funtov, ne pa 7 milijonov funtov, ka-
kor je madjarska vlada želela. Ta želja se Madja-
rom ni izpolnila radi odpora francoskih bank, ker
niso hotele pristati na tako visoko posojilo. Držav-
ni primanjkljaj se cenj na 150 milijonov pengöjev,

med tem ko znaša posojilo okoli 140 milijonov
pengöjev. Splošno mnenje je, da ne bo najeto po-
sojilo niti zadostilo potrebam madjarskih
financ. Tako je bivši trgovinski minister baron
Saterenyi izjavil, da bo morala Madjarska prositi
pri Zvezi narodov za novo posojilo. G. Saterenyi,
ki sicer priznava politične zasluge grofa Bethlena,
meni, da je Bethlen v zadnjem letu povsem za-
vozil gospodarsko politiko; ostal je gluha za vsa
svarila.

Da je grof Bethlen gospodaril po načelih
stare madjarske aristokracije, ki je plaval v raz-
košju na račun bednega ljudstva, je razvidno iz
poročila že omenjenega parlamentarnega odbora
o državnih izdatkih od 1929/30. Vlada je v tem
času zapravila 30 milijonov pengöjev, ne da bi
imela za to od parlamenta pooblastilo. Od tega
denarja je šlo 150.000 za informacijsko službo
ministrskega predsedništva in za tiskovni urad.
Vlada je ta izdatek motivirala s pripombo, da so
nastopili nepredvideni dogodki. Stroški zunanjega
ministrstva so presegli redno dotalijo za 233.000
pengöjev, in sicer je šlo 58.000 za konference v
inozemstvu in 175.000 za inozemsko službo. Poli-

tijsko nadziranje inozemcev je stalo 30.000 pen-
göjev več. Med posebnimi izdatki prosvetnega mi-
nistra je registrirana postavka 5150 pengöjev, za
nakup dragocene namizne oprave v zavodu „Colle-
gium Hungaricum“ na Dunaju. Ministrsko pred-
sedništvo je z nabavo cigaret potrosilo 1600 pen-
göjev. Ureditev igrišča za igro polo, ki je bila
Bethlenu osebno zelo priljubljena, je stala 121.000
pengöjev, in nakup drugega igrišča zopet 27.000.
Proslava sv. Amerika pa je stala državi 200.000
pengöjev.

Umevno je, da je po teh odkritjih ugled
grofa Bethlena med narodom mnogo utrpel. Šele
zdaj vidi ljudstvo, koliko denarja je Bethlen po-
trosil po nepotrebnem in s tem pripomogel k po-
slabljanju gospodarskega stanja.

Budimpešta, 3. sept. AA. Korbiro poroča:
Komisija šestorice, ki ji je poverjena naloga res-
trinkije v državnem proračunu, je danes revidirala
proračun vojnega ministrstva. Vojni minister je
komisiji obrazložil možnosti prihrankov in je opo-
zoril na možnost naknadnih prihrankov. Vojni mi-
nister bo izdelal podroben načrt o teh prihrankih.

Ginljivo slovo vestfalskih otrok

Ljubljana, 3. septembra.

Nocoj ob 8.50 so se odpeljali otroci vestfalskih
Slovencev, ki so bili na počitnicah v domovini, na-
zaj v Nemčijo k svojim staršem.

Otroci so se zbirali na restavracijskem vrtu
glavnega kolodvora, kjer so si čebjaje pripovedo-
vali, koliko lepega so doživeli v domovini svojih
očetov. Kmetijske mamice, ki so imele otroke svojih
sorodnikov pri sebi, so se postavljale, koliko so se
njihovi varčevanci naučili v enem mesecu sloven-
ski. Prišla je tudi vsa kolonija iz Polhovega gra-
da, iz Seje in s Kortula. Na kolodvor se je prišlo
posloviti od otrok mnogo obštevstva ter zasopnikov.
Knezoškofa je zastopal ravnatelj Jagodic, upravne
oblasti ravnatelj Fink, Rafaelovo družbo p. Kazi-
mir Zakrajšek, Prosvetno zvezo g. Zor, krševniški
red prior p. Učak, upravo Rdečega križa g. Jagodic,
Narodni izseljenski odbor g. Juvan ter še mnogo
druhih. Zastopnica Krščanskega ženskega društva
gospa dr. Brečjeva pa je prinesla za otroke mnogo
sladkarij, ki jih je razdelila med hvaležne otroke.

Organizator teh počitniških kolonij vestfal-
skih otrok, izseljenski komisar v Düsseldorfu g.
Berislav Djuro Deželic, ki se je z otroci tudi od-
peljal na svoje službeno mesto, je pred odhodom
v svojem razgovoru s časnikarji poudarjal velik
uspeh letovanja teh otrok, tako so se mnogi naučili
slovenski, nekateri celo periktno, pa tudi telesno
so se okrepili. Saj so otroci pridobili do 5 kg na
teži. G. Deželic je prosil časnikarje, naj naglasijo
zasluge domačih faktorjev te uspele kolonije, tako
predsednika Rdečega križa dr. Krejčija, dr. Fetiha
in Malneriča, ravnatelja Finka, p. Zakrajška, dr.
Bohinjca in drugih činiteljev v Ljubljani, v Zagre-
bu pa predsednika Narodne zaščite bivšega bana
dr. Silovica in gg. Blaža Kruniča, Puharja.

Z istim vlakom je odpotoval v Nemčijo tudi
dušni pastir Slovencev v Nemčiji g. Tensundern,
ter g. Hegerkoetter, ki se je kot Nemec tudi naučil
slovenščine, da more bolje pasti slovenske duše v
Nemčiji. Prof. dr. Slavič pa je spremljal otroke do
Bleda.

Otroci so pri odhodu peli in spremljali na
orglice slovenske pesmi, tako „Na planincih“ in
druge in ko se je vlak pomikal, so navdušeno kli-
cali „živijo!“. Obštevstvo pa jim je prav tako ži-
valno in prisrčno odgovarjalo.

Ustreljen špijon

Varšava, 3. sept. AA. Iz Brestia Litovskega
poročajo, da so tam pred prekin sodiščem obsodili
na smrt poročnika Humicena, ki so ga aretirali v
Tornu. Sumnja hazen se bo izvršila danes. Uradno
se sporoča, da je ta stvar v ozkih zvezah s sena-
cijsko alero general-stabnega majorja Dembov-
skega, ki je bil kakor znano jutja obojen na smrt,
ker so mu dokazali, da je bil v službi ruske špi-
jonaže, in so ga zato takoj ustrelili.

Splošna stavka v Barceloni

Madrid, 3. sept. AA. Vlada je odredila areta-
cijo šestih generalov, ki so bili člani bivšega di-
rektoria. V Barceloni so proglasili splošno stavko.

Berlin, 3. sept. AA. Slavni glasbenik in glas-
beni generalni direktor Franc Schalk je danes umrl
v Erdachu, star 68 let.

Washington, 3. sept. AA. V prvih dveh mese-
cih tekočega proračunskega leta so državne blagaj-
ne prejele za 400 milijonov manj davkov kot mi-
nulo leto.

IX. kolo mednarodnega šahovskega turnirja na Bledu

Rezultati današnjega kola sta bila najprej dva
velikojazna remisa v partijah Niemcevič: Tarla-
kover in Vidmar: Spielmann.

Tartakover se je branil s sicilijansko obrambo
in je kmalu ponudil remis. Njegov nasprotnik pa
ga ni hotel sprejeti, zaradi česar se je partija na-
daljevala. Toda nastala pozicija ni mogla nuditi
nobenemu dovolj izgledov za zmago in veleojstra
sta v 27. potezah remisirala.

Vidmar je začel proti Spielmannu že v neugo-
den položaj, ker mu je nasprotnik izoliral kmetla,
kar bi v končnici moglo odločiti. Zato se je Vidmar
moral potruditi, da si je priboril kompenzacijo in
obdržal v partiji ravnotežje. Spielmann se je v 18.
potezi zadovoljil z remisom.

Nekaj nepričakovane in v takih turnirjih
nemavne se je zgodilo v partiji Colle: Astaloš.
Colle je takoj v začetku napadel Astalošovo kra-
ljevo krilo, toda naš mojster je spretno blokiral
naprej drvečo kraljevo kmetov in polagoma sam
prisil v napad. Colle je kmalu nato spregledal
kraljico in se vdal.

V ponedeljek 7. septembra bo vozil na progi Ljub-
ljana—Jesenice poseben vlak z odhodom iz Ljub-
ljane ob 23.

V torek 8. sept. bodo vozili zvečer iz Ljub-
ljane v vse smeri posebni vlaki, ki bodo se na-
kladno objavljali.

Ko objavljamo prednji razpored vlakov na
slavnostno odprtje spomenika kralja Petru I. Vel-
likemu Osvoboditelju v Ljubljani, pozivamo vse
udeležence, da se v čim večji meri poslužujejo le
teh vlakov in le tako, kakor je v prednjem nave-
deno, ker bodo vsi navedeni vlaki imeli dovoljno
število vozov za prevoz vseh prijavljenih udele-
žencev.

Radi točnih odhodnih časov posebnih vlakov
iz posameznih postaj naj se obštevstvo zanima pri
onih železniških postajah, na katerih namerava
vstopiti.

Udeležence z Dolenjske pozivamo, da izsto-
pajo v Ljubljani na dolenskem kolodvoru in kre-
nejo tam preko Dolenjske ceste, Karlovskega mo-
stu, za Gradom in po Strelški ulici na skupno
zbrališče na Vodnikovem trgu.

Odbor za postavitev spomenika
Kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju
v Ljubljani. Kongresni trg 1-11.

Češkoslovaška bo priznala Rusijo?

Skritostno potovanje Benešovega prijatelja v Moskvo

Praga, 3. sept. Tukajšnji tisk pozno zasleduje
razvoj pogajanj med Francijo in Rusijo ter med
Poljsko in Rusijo. Umevno je, da bi sporazum med
Francijo in Rusijo približal tudi Češkoslovaški,
kot francoske zaveznice, Rusiji. Med češko jav-
nostjo zadobiva zbliskanje z Rusijo čedalje več za-
govornikov. To gibanje so izdatno pospešile nem-
ske in avstrijske grožnje z Anschlussom, ki tako
dišijo po Vilijemovem pangermanizmu. Splošno po-
zornost je v tej zvezi vzbudilo potovanje v Rusijo
g. Ivana Sebe, tajnika češke narodne socialistične
stranke, kateri pripada tudi Beneš. Namen njego-
vega potovanja je bil baje ta, da pripravi ugodna
tla za priznanje de iure Sovjetske republike. Pri-
znanju je dorej nasprotovala narodna demokrat-
ska stranka. Kakor znano, so v tej stranki zaslo-

pani predstavniki češkoslovaške industrije, in vse
kaže, da zdaj prav ti krogi zagovarjajo priznanje
Rusije, ker upajo, da bi potem lahko pospešili iz-
voz industrijskih izdelkov v Rusijo. Možnost tea-
nejšega gospodarskega sodelovanja z Rusijo je res
dana. Za nakup blaga v inozemstvu potrebuje Ru-
sija kredit in ker je radi finančne stiske finan-
ciacija ruskih nakupov v Nemčiji in Italiji zelo
otežkočena, bi Čehi, ki razpolagajo z denarjem,
lahko pritegnili nase velik del ruskih nabav v
inozemstvu. Tudi g. Seba je izjavil, da je prišel
po razgovorih s predstavniki ruske vlade do za-
ključka, da bi pravna ureditev odnosov med Ru-
sijo in Češkoslovaško prinesla velike koristi češki
industriji.

Zopet žrtvu Krke

Ni se dolgo, odkar smo poročali, da bi bila
v Krki kmalu utonila dva mlada soltarja, je Krka
že zahtevala drugo žrtvo. V Mečkovec sta zapo-
slena v kanoalomu g. Antona Melija iz Novega
mesta, 24 letni Fabco Ferdinand iz Knežaka na
Prismorčnem in 27 letni Jeran Franc, tukajšnji do-
vajač, ki sta se v sredo dne 2. septembra po kon-
čanem delu, okrog pol 21 zvečer peljala z nekimi
starimi trilihimi čolnima, s katerim sta se vsak dan
vozila na delo in spet domov čez Krko, v nasproti
ležečo vas Krko, kjer sta stanovala. V čoln, v ka-
terem je že bilo nekaj vode, sta stopila nekoliko
nad jezom valjenega mlina graščaka Gorma in od-
rinila od kraja. Ker nista imela vozil, sta veslala
kar z rokami. Tako sta privzela nekako do srede
Krke, ko je nenkrat udrla voda v razdrapan čoln,
ki se je z vlna vred pogreznil. Prišla se je
borba na življenje in smrt. Jeran, ki ni znal plavati,
se je obdržal na površini, dočim se je Fabco
začel potapljati. V nevarnosti za lastno življenje,
je Jeran zgrabil Fabco okrog pasu in hotel z njim
priplavati do brega, obenem pa je začel klicati na
pomoč. Njegove obupne klice sta slišala posest-
nika Gorše Ivan in Mohor Jože, oba iz vasi Krka.
Skočila sta hitro v čoln in veslala potapljajočima
na pomoč. Prispevši do njiju, sta ju takoj potegnili
iz vode v čoln in veslala nazaj k bregu. Jeran si
je kmalu opomogel, dočim Fabco ni kazal nobenega
znaka življenja. Obja posestnika sta se trudila, da
bi ga obnili k življenju, ač bilo je prepozno. Bil
je mrtav. Mrtvega Fabco so prepeli v Smolenjo
vas v najbližjo kano.

Pogumajni rešiteljem gre za njuno dejanje vsa
pohvala, drugim pa naj bo ta tragičen slučaj resen
opomin, naj se ne prevažajo po vodi v trilihih in
razpokanih čolnih.

Dalekosežen izum

Berlin, 3. sept. AA. Nekemu nemškemu in-
ženjstvu se je posrečilo z emisijo kemičnih plinov
proizvesti detonacijo v daljavi 80 m. Profesor je
izjavil, da upa, da se mu bo kmalu posrečilo to
razdaljo še povečati.

Nov umor

Bukarešta, 3. sept. AA. Rador poroča: Sena-
torja Kresta Stefana, enega izmed voditeljev bolgar-
skih manjšin v Dobrudži, je sredi ubil z revolver-
skim strelom cincarški kolonist v Pasardžiku. Aten-
tator je izjavil, da je s tem umorom hotel maše-
vati umor nekega rumunskega podoficirja, ki so ga
ubili bolgarski komite.

2. Gorenjska. Udeleženci iz krajev ob progi
Ljubljana—Jesenice—Kranjska gora—Kranj
—Trzin ob 15.35.

Ljubljana—Kranj ob 17.27.

Ljubljana—Jesenice—Kranjska gora—Bi-
strica-Boh. jezero—Kranj—Trzin ob 18.50
in 19.40.

Ljubljana—Jesenice—Kranjska gora ob 22.30.

Ljubljana—Kranj—Trzin ob 22.43.

Ljubljana—Kamnik ob 18.25 in 22.14.

Notranjska. Udeleženci iz krajev ob progi
Ljubljana—Rakek potujejo ob 18.32 in 23.07.

Ljubljana—Vrhnika ob 22.20.

4. Štajerska. Udeleženci iz krajev ob progi
Ljubljana—Zidani most potujejo ob 17.30.

Ljubljana—Celje—Velenje—Grobelno—
Rogatec ob 18.

Ljubljana—Zid. most—Zagreb gl. kol. ob 18.30

Ljubljana gl. kol.—Celje ob 22.

Ljubljana gl. kol.—Zidani most—Zagreb gl.

kol. ob 22.23.

Ljubljana gl. kol.—Maribor ob 23.

Ljubljana gl. kol.—Zidani most—Zagreb

—Pragersko—Čakovec—Ormož—Murska So-

bota—Ljutomer—Gornja Radgona in Mari-

bor gl. kol. z vlakom ob 0.03.

Poštna razstava na velesejmu

Ljubljana, 3. septembra.

Na sejmu vzbuja posebno pozornost sicer strokovna, a izredno zanimiva poštna razstava Dravske banovine. V paviljonu »K«, kjer zavzema razstava precej prostora, je v okusnem in preglednem aranžmaju pokazan razvoj in poslovanje pošte, brzjava in telefona. Na stenah vise zanimive statistike o razvoju prometa, o telefonskih zvezah itd.

Izredno zanimive pa so stereoskopske slike, ki kažejo vse glavne panoge dela na poštah. Zase poglavje bi bila razstava naših znamk iz začetkov osvobodjenja, ki vsebuje tudi osnutke in kliske za naše slovenske znamke in pretiske, namenjene avstrijskim znamkam. Tu vidimo bogato serijo pretiskanih avstrijskih znamk, ki niso bile izročene prometu, prav tako nekaj takih jugoslovanskih. Prav ljubeč pogled nam pa nudijo modeli poštne vozila, izdelani v merilu 1 : 5.

Poglavje zase pa je tehnični del razstave. Tu vidimo razstavljene enostavne Morsejeve telegrafске aparature, ki so še danes v rabi na poštah po deželi. Nadalje Hughesove brzjavne aparature, ki so že mnogo bolj komplicirane in ki so do zadnjih

let služili na poštah z močnim telegrafskim prometom. Ti aparati so zanimivi zlasti zato, ker imajo podobne tipke kakor klavir. Vsaka tipka je namenjena črki oziroma znamenju. Zanimiv zgled napredka telefonske tehnike je stara ročna telefonska centrala, poleg katere stoji moderna avtomatična telefonska centrala. Dočim je pri ročni telefonski centrali sedela telefonistka in vezala naročnike med seboj, opravlja v avtomatični telefonski centrali to električni tok v genialno zamišljeni in komplicirani aparaturi. Ob avtomatični telefonski centrali pa stoji najmodernejša daljnosipna stroja, ki sta dovršena izpopolnitev Hughesovega stroja. Aparata zgledata podobno kakor pokrita pisalna stroja in imata isto tasteraturo kakor običajni pisalni stroji. Ta stroja opravljata vse avtomatično. Telegrafist tipka samo besedilo telegrama in ob strani mu leze iz stroja na ozkem papirnatem traku natipkani telegram. Na sosednjem stroju, ki pa je lahko 100 km proč na drugi pošti, pa začne še v istem trenutku, ko tipka po prvem telegrafistu, teči prav tako iz stroja, ne da bi bil kdo pri njem. popolnoma isti telegram. S takimi strojema se sedaj pri nas že opravlja telegrafska služba med Ljubljano in Bledom. Zanimiv je nadalje še stroj, ki z neverjetno naglico žigosa znamke na pisnih in dopisnicah.

Krona razstave pa je radio-oddelek, ki ga je priredil naš največji radio-strokovnjak in univ. prof. O. S. a. n. a. Tu vidimo najprej zgodovinske začetke telefonije, tako Grahamov telefon, zanimive kohererje iz začetka brezžične telefonije in tako dalje. Najzanimivejša pa je brez dvoma radijska oddajna postaja za kratke valove v dolžini od 10—1 metra. Blizu ob njej stoji sprejemna naprava. Poskusiti moramo prav zanimiv eksperiment. Z oddajno napravo za kratke valove moremo oddajati glasbo, ki jo dobimo kot električni tok iz gramofonske plošče. Prenosna sprejemna naprava lovi te kratke valove in s slušalko na ušesih in sprejemno napravo v roki hodimo lahko po paviljonu in zasledujemo, kako pojema jakost oddajne postaje. K tej napravi spada še naprava za merjenje valov radio-postaj na kratke valove, delo g. prof. Osane.

Zanimiva je tudi še naprava za merjenje zemeljskega magnetizma in stekleno nihalo, ki ponazorjuje brezžični električni prenos na kratke razdalje. Največ pa je vredna razstava radi tega, ker je vedno na razpolago strokovnjak, ki vsakemu, ki se zanima za delovanje strojev in aparatov, te praktično predvaja, tako da se tudi strokovnjak lahko divi nad napredkom moderne telegrafске in telefonske tehnike, katere se poslužuje naša poštna uprava.

Velesejska razstava je s to res zanimivo razstavo mnogo pridobila in upamo, da jo bomo videli še kdaj v velesejskih paviljonih.

Odiranje kmeta

Grosuplje, 3. sept.

Sicer je bilo v »Slovenca« že navedenih nekaj primerov, kako odirajo nekateri mesarji na eni strani tiste, ki živino prodajajo — to so po večini naši ubogi kmetje —, na drugi pa one, ki meso kupujejo. Kmetje se nahajajo zlasti po nekaterih krajih v težki stiski, ker s strahom gledajo na majhne zaloge krme zaradi velike suše. Zato so skoraj primorani prodati kake živino.

Bodi naveden zopet en primer oderuštva, zagrešenega na kmetu, ki je v stiski. V torek, 1. septembra je bil v Višnji gori živinski sejem. Nanj je prignal tudi posestnik Franc Hribar iz Vel. Loke pri Višnji gori par lepo rejenih volov montafonske pasme. Težka sta bila 1295 kg. Kupil jih je neki ljubljanski mesar in plačal Din 5 za kilogram, povrh pa je dal še Din 150. Hribar sam pa je ta dva vola

kupil pred enim letom in plačal za kilogram 10.25 Din; težka sta bila ca 1000kg. Plačal jih je torej ravno še enkrat dražje kakor jih mu je letos mesar, dočim ima meso razmeroma iste cene ko lani.

Tako izkoriščanje že itak ubožanega kmetškega stanu je vnebovpijačo. Dobro bi bilo, ko bi oblast to stvar zasledovala. Če lahko zagrebški mesarji prodajajo goveje meso po Din 6—10, bi temu lahko sledili tudi naši mesarji. Seveda pa ne smejo zato pri nakupovanju brezobzirno pritiskati na kmeta in ga še bolj izčemat. Naj bo vsak v teh težkih časih z malim zaslužkom zadovoljen in naj nikar ne misli, da mora pri prodaji mesa in drugih reči zaslužiti skoraj za drugo živino.

Naj bi končno že enkrat obveljalo, da je več ko 25% dobiček oderuštvo, ki je kaznjivo po paragrafi.

Silne stiske kočevskega kmeta

Kočevje, v septembru.

Jesen se nam silno hitro približuje. Kmetje so navadno ob tem času ekbrno pregledovali, koliko so pridelali, koliko imajo še na polju, da bodo mogli s tem preživeti svojo, čestokrat preštevilo družinico. Letos pa naš kočevski kmet zastoji gleda in pregleduje svoje kašče in polje: povsod je prazno in tako malo, da mu obup in črna skrb napolnjuje srce.

Naš kmet je letos utrpel silno veliko radi obšutne suše, ki mu je uničila v prvi vrsti vso krmo za živino, tako da bo prisiljen čimprej nakupiti seno, če hoče še naprej obdržati živino, ki mu je pa nujno potrebna za obdelavo polja. Susa pa je napravila mnogo škode tudi na žitu in na vseh drugih pravih pridelkih, ki jih kmet pospravi na polja že v avgustu in septembru.

Sedaj pa, ko je čas nastopil za pozne jesenske pridelke, ki so istotako važni za preživljanje družine in živine, ki jo redi skrbna gospodinja, je nastopila za našega kmeta nova nadloga, ki preti uničiti še to zadnje, kar je kmetu ostalo na polju in od katerega je pričakoval vsaj malo rešitve iz vsesplošnega pomanjkanja. Zopet so se po naših občinah pojavili divji prešiči, ki imajo v naših lepih in še vedno gostih gozdovih kaj udobno skrivališče.

Iz vasi Kočarji, Spodnjega loga, Mozlja, Knežje lipe, Lazov, Randola, Verdrenga, Skrilja in Zdirovega prihajajo dnevno poročila o tej strašni nadlogi, ki leto za leto uničuje nade našega kmeta.

Divji prešiči so se zaredili po naših gozdovih pred par leti. Prilepti so se iz Gorjancev in se tukaj razporedili v taki meri, da so postali prava gospodarska nadloga za tukajšnje kraje.

Pred dvema letoma so že kmetje opozarjali oblast in jo prosili, naj ukrene vse potrebno, da se ta zver iz naših gozdov enkrat za vselej iztrebi. Znano je namreč, da se divji prešič ali neresec silno hitro plodi. Vsaka divja evinja ima na leto po šest mladičev. Od teh je navadno polovico ali še več samcev. Mlade svinje pa že po enim letu zopet rode po novih šest mladičev in tako se ta zver razmnožuje bolj hitro, kakor vsaka druga. Poleg tega je še silno odporna napram vsem neprimlikam, ki drugo zver včasih celo uničijo. Neresec pa se tudi v gozdu zelo dobro zavaruje, ima fin volh in posluh, tako da vsak šum že oddaleč začuje in pravočasno odnese pete. Karakteristično za to zver je to, da tiči najraje v hosti in da vedno, kadar je preganjana poišče le goščeve, v katerem žuti instinktivno svojo rešitev, dočim druga žival v zbežnost poleti na plano, kjer hitro laže pade kot plen svojih preganjalcev.

Vsa navedena dejstva zelo otežkočujejo lov in pokončevanje te zverjadi. Zato se je divji prešič pri nas razporedil v taki meri, da nastopa danes v gručah po petindvajset do trideset nerescev skupaj. Če taka trupa mrjascev zaide magari v najlepšo in največjo njivo, je jasno, da uniči prav vse, kolikor more. Spravi se najraje na krompir, koruzo, korenje, repo, peso, torej na vse, kar kmetu ostane na polju do pozne jeseni.

Letos so divji prešiči uničili po preje imenovanih krajih skoraj že vse pridelke na polju. Težko prizadeti kmetje so se zopet obrnili na merodajna mesta, da bi se pričelo s sistematičnim pokončevanjem te zveri. Ze večkrat so se na podlagi teh tožba prizadeti občin odpravili naši lovci, ki so znani kot najboljši, na lov nad neresce. Napravili so tudi več pogonov, vendar večeje zaman. V teh pogonih je padel komaj en merjasec kot plen g. Bavdeka.

Da nimajo ti pogoni takega uspeha, kot bi ga morali, je največ krivo to, da je v tem času zelo težko divje prešiče slediti. Radi finega vonja in tenkega posluha se divji prešič, čeprav je v velikih grupah prav dobro skrije v obširnih kompleksih naših gozdov. S tem si zavaruje življenje in ko nevarnost preide, zopet nadaljuje s svojim pokončevanjem polja.

Pogone na divje prešiče bi morali skrbno organizirati pozimi, ko se da po snegu merjasec natančno v določeni smeri in radi tega tudi uspešno slediti. Na te pogone bi morala oblast prisiliti vse lovske zakupnike in tudi prizadete vasi oz. občine. Pri tem ne bi smeli prav nič zamuditi, ker se vsako leto potroji število merjascv v naših gozdovih.

Prepodeni tatovi

Preska, 4. sept.

Tatje — trije po številu — so se oglasili okrog pol 12. po noči v trgovini Fr. Kokalj v Gorah, odprli so že železna vrata, razbili šipo, a so jih zapodili delavci tovarne Gorjance, ki so na drugi strani delali. Okrog pol 1. so se lotili gotovo isti tatje trgovine R. Gorše v Vašah, odprli so že okno in vzeli iz okna par malenkosti, prepredila sta jih z vpitjem gostilničar L. Bezljaj in njegova gospa. Potem so hoteli isti tatje poskušati svojo srečo v Preski v trgovini Roze Rekef in Lovreta Halner, pa so zopet z dolgim nosom morali oditi. Za enkrat so odšli nekažnovani, drugič ne bodo, ker so tatje naibž — domačini.

Prebivalstvo banovin

Dravska banovina je s šabrekim okrajem izgubila 10.800 prebivalcev, z Metliko in Črnomljem pa pridobila 25.250 prebivalcev ter šteje sedaj 1.186.000 prebivalcev.

Savska banovina je pridobila okraje Vinkovci, Zupanja, Vukovar (skupno 130.000 prebivalcev) in Cabar, izgubila pa Črnomelj in Metliko. Povečala se je za okroglo 115.000 prebivalcev in šteje sedaj 2.719.000 prebivalcev.

Drinska banovina je izgubila okraje Vinkovci, Vukovar, Zupanjo, Sremsko Mitrovica in Sid (prebivalcev 211.400). Pridobila pa je okraj Moravica (24.800 prebivalcev) od zetske oblasti in okraj Travnik (40.650) od primorske banovine. Izgubila je tedaj 136.000 ljudi ter šteje že 1.558.000 duš.

Primorska banovina je pridobila okraj Stolac in otok Korčulo z 69.000 prebivalci, izgubila pa Travnik. Pridobila je 29.000 ljudi ter šteje 912.000 prebivalcev.

Zetska banovina je izgubila Stolac, Korčulo in Moravico, pridobila pa od vardarske banovine Podrin in Djakovico (81.900) ter od moravske okraj Drenico (25.800). Povečana za 12.500 prebivalcev je močna 922.500 duš.

Vardarska banovina je izgubila 81.000 duš ter šteje sedaj 1.157.000 prebivalcev.

Moravska banovina je izgubila 26.000 prebivalcev in jih ima še 1.427.000 duš.

Dolenjska mladina - Marijina

Zborovanje 1000 deklet na Trški gori

Novo mesto.

Na Trški gori, torej božjepotni in po razgledu po Dolenjski tako odlični gori so se zbrale minuli ponedeljek dekliške Marijine družbe novomeške dekanije. Peš in z avtobusi ter na lepo okrašenih vozovih so prihajale dekleta, nekatera veselo pojoč že v ranih jutranjih urah skozi Novo mesto: iz Stopič in Podgrada izpod Gorjancev, Vavte vasi in Soteske od bregov naše Krke, Smihela in Mirne peči, Bele cerkve in Šmarjete, Brusnic in Prečne, domača šentpeterska družba pa je dospela s svojo zastavo, da z njo pozdravi na domačih tleh svoje sestre, ki so prispele od vseh strani na vrh Trške gore. Zastopani sta bili tudi novomeška kapiteljska in dijaška dekliška družba.

V cerkvi je imel govor dekanjski voditelj Marijinih družb mil g. prošt K. Cerin, govor v katerem je po geslu »Ti moja mati, jaz Tvoj otrok« opisal najprej, kako veliko je kraljestvo Brezmadežne, nato pa je v lepih in pristranih besedah pokazal, da je Marija naša mati, mati zlasti še onim, ki so se ji posebno posvetili, ter opozoril na dolžnost dekleta do nebeške Matere, da bodo mogle tudi v večnosti enkrat veljati besede: Ti moja mati, Ave, pa tudi: Ave, ti moj otrok! Po govoru je opravil sv. mašo novomeški

domačin g. J. Rozman, med njo pa so dekleta navdušeno peale mašne in Marijine pesmi; nekatero so pri tej priliki prejele sv. obhajilo.

Sledil je kratek odmor, nakar se je na lepo okrašenem prostoru med cerkvijo in Kramarjevo hišo vršilo izredno živahno in veselo navdušeno zborovanje deklet, katero je vodil g. prošt. Vrstili so se govori, deklamacije, pri čemer so nastopale dekleta posameznih družb zavestno in pogumno. Vsaki govornici je sledila poučna in izpodbujajoča beseda g. prošta. Vee zborovanje je bilo živo prepleteno s popevanjem naših tako ljubkih in pristranih Marijinih pesmi.

Po 11 je g. prošt zaključil lepo uspešno zborovanje, pri katerem je govorila dekleta dekletu, nakar se je razlegla raz vrha Trške gore lepa »Povsod Bogac«. Sledile so pete litanije Matere božje, kakršnih ni kmalu slišati na kaki božji poti, saj je bilo skoro tisoč dekliških grl v slavo Brezmadežni. Še po kolenih okrog oltarja, še molitvica, zdihljaj, prošnja k trškogorski Mariji — in prazniti se je začel ljudski vrh, v kroniko pa je bil vpisan z lepimi črkami 31. avgust 1931, ki so ga hčere Brezmadežne preživele, na tej od trejs ozaljšani in opleteni gori ter tu poživele ljubezer in na novo objubile vestnobo Njej, ki so jo svoji čas izvolile za svojo gospo, zavetnico in mater

Dve partiji z blejskega šahovskega turnirja

Dr. Astaloš : Stoltz.

Španska igra.

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, d6 5. c3 (bolje kot d4, kar je igral v prvi rundi Stoltz proti Aljehinu) 5. Ld7 6. 0—0, Sge7 (bolje je igrati tega konja na f6, kjer napada centum belega in ni napoti naravnemu razvoju črnega tekača. Stoltz hoče igrati konja na g6 in držati centralnega kmeta na e5) 7. d4, Sg6 8. Te1, Le7 9. Sbd2, 0—0 10. Sf1, De8 (grozi vzeti kmeta na d4, kar pa ni težko parirati) 11. d5, Sd8 (bolje Sb8, z namero igrati kmeta na a5 in potem konja čez a6 na c5) 12. Ld7, Dd7: (S tem je beli odstranil zadnjo figuro, ki je držala kritično polje f5) 13. Sg3, 16 (Napravi prostor za konja na d8) 14. Sf5, Sf7 (To je bila ideja umika konja na d8, ki se pa ne obnese) 15. h4 (beli začenja zmagonosni napad na kraljevo krilo, kjer so črne figure zelo nespretno nakopičene) 15. Tae8 (Skrajni čas je že bil vleči tekača na d8, da se napravi prostor na e7 za konja na g6) 16. Sh2 (z grožnjo Dg4 in Sh6+, kar dobi črni damo. Črni se skuša rešiti z žrtvijo figure. Partija je za črnega že izgubljena) 16. Sh4: 17. Sh4: g6 (črni pripravlja še obupen napad) 18. g3 (krije konja h4 proti pretjni f5) 18. f5 19. ef5: g5 20. Sg2, Df5 21. Dg4, Dg6 22. De4, Dg7 23. Se3 (namerava zasesti še enkrat važno polje f5) 23. h5 24. Sf5, Df6 25. g4, Sh8 26. Le3, Sg6 27. gh: Sf4 28. Sg4 (črni ne sme vzeti konja na f5 radi šah tekača na h6) 28. Dh8 29. Lf4 (če črni vzame tekača, sledi mat v treh potezah) 29. Dh5 30. Lg3 in črni se je vdal.

Aljehin : Njemcovič

Francoska igra.

1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sc3, Lb4 (Njemcovič igra navadno to potezo. Aljehin mu pa danes servira novo varianto, ki spravi Njemcoviča iz tira) 4. Sge2, de: 5. a3, Le3+ (bolje bi bilo Le7 in na Se4: Sf6) 6. Sc3: f5 7. f3, (konsekventno nadaljevanje napada) 7. ef3: (črni moral vzeti, ker sicer izgubi e kmeta in pride v slabšo pozicijo) 8. Df3, Dd4: (Po tej potezi je črni izgubljen. Igrati bi moral Sf6) 9. Dg3, Sf6 10. Dg7: De5+ (Ta poteza izgleda na prvi pogled, pozneje se bo pa videlo, da bi morala dama ostati na d4, da vzame belemu polje L4) 11. Le2, Tg8 12. Dh6, Tg6 13. Dh4, Ld7 (krije polje b5) 14. Lg5, Le6 15. 0—0—0, Lg2: (Obupl Bolje bi bilo poskusiti Sbd7) 16. The1, Le4 17. Lb5, Sh5: 18. Td8+, Kf7 19. Dh5: in Njemcoveč se je udal, ker proti Se4: nima obrambe. — Tako dela Aljehin s svojimi konkurenti.

Velesejem na Krekovem trgu

Ljubljana, 3. septembra.

Nekako ob istem času, ko se je otvoril lepi velesejem v Tivoliju, smo doživeli na Krekovem trgu prav tako živahen in kričaven sejm, ki prča o trgovskih zmoglostih naše mladine. Pod senco platan se gnetejo goste gruč srednješolcev, ki metarjarijo, prekupčujejo in barantajo z vso živah-

nostjo in mladostno logiko človeka, ki se na »kšeft« spozna. Med njimi pa se sudejo skrbne mamic in očki, ki kupujejo za svoje mlajše začetne vadnice za prvo in drugo šolo. Sejm po svoji živahnosti in udeležbi raste dan za dnem in če bo šlo tako dalje, bo kmalu posekal pravi velesejem. Sicer pa je živahnost tega dijaškega sejma razumljiva, saj je danes treba za šolo toliko dragih knjig, da je le malokdo tako srečen in da ima tako premožne starše, da dobi v začetku šolskega leta nove knjige.

Sicer so pa stare knjige tudi z dijaškega vidika mnogo boljše in bolj priporočljive. V rabljenih knjigah je napisan na robu že marsikak dober nasvet in glose predstavljajo včasih celotno predstavo kakega zopnega latinskega ali grškega teksta. Sicer trpijo take knjige v žoli hudo in »kričivo« preganjanje, kljub temu pa so od mnogih najbolj iskane. Dijaški sejm ima poleg tega še veliko zalogo odličnih in originalnih »špehcv«, ki predstavljajo specialno vrsto knjig za tiste, ki hočejo celo z zmanjostjo knjig pokazati, da je šola zanje le neprijeten privrsek, kakor beraču strgana malha. Največja mikavnost trga pa je seveda v tem, da se nudi mlademu študentu prvič prilika, da zasluži na račun lastne trgovske spretnosti. Pridobljeni kovčci na žalost večinoma romajo k Zalazniku, k šlodoledarjem in tudi vrtljak v Tivoliju bi vedel marsikaj povedati o teh kovčkah. Sicer se prekupčevanje nikdar ne izpraviže v verižništvo, temu pa bo krivo najbrž dejstvo, da prodajno blago na žalost ni verižniška sučelsteteta.

Kaj pravile?

Podjetniki danes izrabljajo tešek položaj delavcev s tem, da znižujejo plače svojim uslužbencem. Visek pa je menda dosegel neki celjski industrijec. Ta človek je prišel do ogromnega premoženja med vojno in v povojnem času. Kdo bi mislil, da zna tak možakar bolj ceniti delo in trpljenje drugih, ker je nekoč sam izkusil to. Da pa ne razume tega, vidimo iz sledečega. — Pred sabo imamo obratunski listek zdravega, močnega in tudi pridnega delavca v njegovem podjetju:

48 normalnih ur a Din 1.59 Din 76.32
12 nadur (mesto a Din 2.38) a Din 2.32 Din 27.84
za davek mu odbije (prece) Din 1.—
bolniška blagajna Din 3.48 Din 4.48
torej dobi na roke Din 99.70

Razen tega ima ta obratunski listek še lepe obljube: Ako izostane brez dovoljenja od dela, mu odtrga enodnevno mezo. Odpovedni rok je 4 dni, in sicer samo med uradnimi urami pisarniškega uradništva.

Lepi nauki, ki jih daje g. Arko industrijec, naj plačujejo svojim uslužbencem vsaj življenjsko primerno, pri tem industrijec nima uspeha. Kako pa naj človek izkaja s 99.70 Din na teden, tudi če ni poroten, more razložiti le tak, ki živi v izobilju in ne ve o težavah in dragini. Posvetna oblast cenkrat ne more tem ljudem do živega...

Bog sam je označil tako ravnanje za ranebo-vpijoč greh. Gorje vam, ki ste utrgali delavcem zasluženo plačilo! Tako kliče Kristusov esamptelj, ki pa se ti izčimanci zanj ne brigajo. Ampak gorje zseno pride nad nje!

Avtobusno podjetje Hořak

naznanja cenj občinstvu, da **brezplačno obratovati** na progi Bled dne 6. septembra t.l. ter bo avtobus družbam na razpolago po naročilu.

Se priporoča podjetje

Prenovljena trboveljska bolnišnica

Trbovlje, 3. septembra.

V bolnišnici bratovske skladnice je bilo v teku zadnjih treh mesecev vse na novo preslikano, prepletkano in popravičeno, da odgovarja vse zdravstvenim predpisom, a je obenem vse lepo in okusno izvedeno, da mora ugodno vplivati na bolnika. Lično je obnovljena tudi kapelica, majhna sicer, a kar srčkana, malo ob strani vsega, da je lahko vsak zase tam s svojim Bogom in svojimi težavami. V predprostoru kapelice je velika stara zaobljubna slika sv. Treh kraljev, dar gospe ravnateljice. Slika je visoke umetniške vrednosti. Najslabše je pri vsem preskrbljeno za sestre, ki bi pri tako napornem delu bile potrebne in zaslužile več solnce in zraka. Menda se bo to ob priliki še dalo popraviti, ker bolnišnici manjka shramb in kleti, za kar bi bili sedanji podprilni stanovanjski prostori sester najbolj primerni. Število bolnikov se giblje med 30 in 120, kakor je »sezonsko«. Jeseni in pozimi več, poleti manj. Bolnišnico obdaja okoli in okoli kakor zelen vane okusno urejen in skrbno negovan vrt, da ti vse zapusti ugoden utis, da je vsaj za bolnike-rudarje sedaj v Trbovljah lepo oskrbljeno.

Muho-
lovec

AEROXON
polovi vse muhe!

Se mnogo
posname!! Torej
zahtevajte izrečno
"Aeroxon"

Jože Premrov:

Katoliški shod v Nürnbergu

(Od 26. do 30. avgusta 1931.)

Nürnberg, 26. avgusta 1931.

Včeraj in danes so romale nepregledne množice vernega nemškega naroda iz vseh strani obširne nemške dežele na 70. katoliški shod, ki se vrši letos v Nürnbergu. Temu velikemu ljudskemu valu so se pridružile še druge množice iz inozemstva, da bodo mogli vsi — vzajemno — tem veličastnejše proklamirati svojo vero, vdanost do Cerkve in njenega poglavarja — rimskega papeža. Ko sem gledal to številno množico, sem bil naravnost presenečen. S krasnimi venci, zastavami in znaki so prihajali veselih obrazov; bili so stari in mladi, imenitni in preprosti in vseh teh je bilo — veliko.

Mesto Nürnberg — drugo največje mesto Bavarske — ima sedaj c. 420.000 prebivalcev. Od teh je c. 130.000 katolikov. Mesto obdajajo lepi in obširni gozdovi. Reka Pegnitz deli mesto na skoro dva enaka dela: stari in novi Nürnberg. Stari Nürnberg nazivljejo ljudje »Sebadiska stran« po cerkvi sv. Sebaldi. Novega pa imenujejo »Lorenška stran« po cerkvi sv. Lorenza. V starem delu mesta stoji znamenite hiše odličnih nürnberških meščanov: Albrehta Dürerja, Hansa Sachsa, Petra Vischerja, humanista in Dürerjevega prijatelja Willibalda Pirckheinerja, Martina Behnima, dalje mestna hiša, glavni trg — eden izmed najlepših v Nemčiji, okrašen s krasnimi spomeniki in vodometi. Novi del Nürnberga pa krasni lepa gotična cerkev sv. Lorenza. Tu so tudi veliki muzeji n. pr.: das Germanische National-Museum, die Städtische Gemälde-Galerie, gledališča in na gosto posejani hoteli. V mestu samem je zelo razvita industrija, saj je Nürnberg tržišče južne Nemčije. Skratka: Čeprav je Nürnberg staro, lahko rečem,

Ljubljana Kongres jugoslovanskih plinarn in vodovodov

Ljubljana, 3. septembra.

Danes ob pol 9 se je začel v dvorani Delavske zbornice šest redni sestanek in kongres jugoslovanskih plinarn in vodovodov. Poleg polnoštevilnih delegatov jugoslovanskih plinarn in vodovodov in zastopnikov naše javnosti so se kongresa udeležili tudi gostje iz Češkoslovaške, Avstrije, Nemčije in Poljske. Predsednik Zdrženja ing. Crnjaković je otvoril kongres, za njim pa je pozdravil navzoče ravnatelj ljubljanske plinarne ing. Bartl in prečital udanostno brzojavko kralju Aleksandru. Otvoritev so se udeležili ban dr. D. Marušič, ljubljanski župan dr. D. Puc, zastopnik ministrstva gradb. ing. Kraje, zastopnik ministrstva za socialno politiko ing. Lilič, za univerzo prof. dr. Hinterlechner. Kot zastopniki Češkoslovaške so bili navzoči: zastopnik Prage dr. Urbanec, podpredsednik plinskega upravnega odbora g. Hlaváček in Holoubek ter Hrebek, mestna odbornika mesta Prage dr. Karel Svoboda, predsednik vodovodnega upravnega odbora, in Haubensil, zastopnik mesta Brna. Dr. Urbanec, predsednik direktorija mestne plinarne in elektrarne v Brnu. Kot zastopnik češkega ministrstva za trgovino in industrijo je prispele načelnik

ministrstva ing. P. Wrangel ter ing. Opatrní in ing. Jedlička. Kot zastopniki Poljakov so se udeležili ing. Rápevský, direktor varšavske plinarne, ing. Piotrowski, direktor varšavskega vodovoda in ing. Konopka, direktor Gospodarske zveze poljskih plinarn in vodovodov. Kot zastopniki nemških in avstrijskih plinarn in vodovodov so se udeležili kongresa ing. Güntner, direktor dunajske plinarne, in ing. Kirchner, direktor vodovoda v Breslavi, in dr. Nachtsheim, zastopnik avstrijskega združenja. Zborovanja so se seveda udeležili vsi naši zastopniki plinarne in vodovoda v Ljubljani.

Po pozdravu je ban dr. Marušič pozdravil kongres in pozdravil tuje goste v francoskem jeziku ter čestil plinarni k 70 letnici. Za njim je govoril podobno župan dr. Puc. Kongres je pozdravil nato gost ing. Wrangel za Poljake, in višji ministrski komisar ing. dr. Kraftner za Čeha, nakar so pozdravili kongres še dr. Svoboda, dr. Urbanec, ing. Opatrní in ing. Güntner v imenu Zveze nemških plinarn. Za tem je predaval dr. Urbanec, ing. Kirchner, ing. Jedlička in ing. Konopka. Popoldne so udeleženci kongresa obiskali mestni vodovod v Klečah in se na tem kratkem izletu pohvalno izražali o napredku Ljubljane.

Kraljica Marija v Ljubljani

Ljubljana, 3. septembra.

Danes dopoldne je zapeljal ob četrti na 12 pred ljublj. veletrgovino A. Krisper na Mestnem trgu dvorni avto, iz katerega je stopila kraljica Marija. Kraljica je prišla nakupiti nekaj igrač za prestolonaslednika Petra in se je pripeljala v spremstvu dvorne dame ge. Švrljigove. Ze ko je izstopala iz odprtega avtomobila, so jo mimoidoči spoznali in jo pozdravljali, medtem pa, ko se je mudila v trgovini, se je nabrala krog in krog avtomobila velika množica, ki je stala celo na novem stopnišču pred magistratom in na stopnicah ob Robbovem spomeniku. Kraljica Marija je kupila precej igrač in drugih drobnarij in se zamudila v trgovini okrog pol ure. Ko je zapustila trgovino, jo je množica lepo pozdravljala, nakar je kraljica sedla za volan in se med pozdravi množice odpeljala čez Stari trg nazaj na Bled.

Kaj bo danes

Jakopičev paviljon: Razstava umetnic.

Velesejnska razstava.

Union: Film »Skalec«: »V kraljestvu Zlatorog«.

Ob 17 in 20.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjiti trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska c. 10.

*

© Slovenske narodne in umetne pesmi poje mogočen zbor Pevske zveze v torek popoldne ob pol treh na Kongresnem trgu. Program obsega šest umetnih pesmi, in pa 10 narodnih, ki so zbrane iz vseh slovenskih pokrajin. Kakor že javljeno, nastopi 113 zborov z nad 2400 pevci. Koncertne točke dirigirata g. prof. Bajuk in regens chori g. Gasparič. Pojo eo mešani moški in ženski zbori. Predprodaja vstupnic v Matični knjigarni: cel dan v petek in soboto, dalje v ponedeljek, v torek pa od 8 do 12, popoldne od 13 dalje pa bodo poslovali tri blagajne na Kongresnem trgu.

© Alpinski film »V kraljestvu Zlatoroga« se predvaja ob delavnikih ob 17 in 20, ob nedeljah in na praznik ob 15, 18 in 21. Vstopnice se rezervira telefonično med poslovanjem dneve blagajne, ki se nahaja v vestibulu hotela Union, na telefon št. 27-07. Blagajna posluje od 10 do 12 in od 15 dalje. Vstopnice je dvigniti najkasneje pol ure pred pričetkom vsake predstave. Cenj, občinstvo se naproša, da se posluži predprodaje, da se prepreči naval na blagajno tik pred predstavo. — Pri predstavah filma »V kraljestvu Zlatoroga« je bilo najdenih več predmetov, katere je dvigniti pri dnevi blagajni v hotelu Union.

© Film o produkciji plina in o njegovi uporabi. V četrtek se bo predvajal v kinu Ljubljanski dvor ob 5 popoldne film: O produkciji plina in o njegovi uporabi v gospodinjstvu, v obrti in industriji. — Film se bo predvajal brezplačno in vabimo zato vse, da si ogledajo ta nad vse interesantni film, ki se bo predvajal ob priliki plinarskega kongresa.

© Za predvečer odkritja spomenika Nj. Vel. kralja Petra Osvoboditelja pripravlja Tobačna to-

varna na svojih objektih lično iluminacijo, na kar opozarja javnost.

© Univ. prof. dr. K. Hinterlechner je daroval 100 Din društvu slepcev, mesto za razsvetljavo v počastitev spomina Velikega Kralja Osvoboditelja.

© Vojni dobrovoljci se zbirajo za nedeljski sprevod točno ob osmih pri Mikžu (Kolodvorska št. 3) nato odhod. Pozivljamo vse tovariše, da se gotovo udeležijo slovesnosti. — Odbor.

5. 6. 7. in 8.

IX. 1931.

Deželani posetite restavracijo hotel Tivoli izborna kuhinja — izvrstna pijača. Izredno nizke cene!

© Akrobatov ni dobro posnemati. Ze Strohschneider je silno navdušil mladino za svoje vrato-lomne produkcije, še bolj pa naši trije akrobate, ki se producirajo na realki. Kajpada, da so njihovi najvernejši občudovalci mali dečki iz okolice realke, ki so neprestano na Vegovi ulici, kadar akrobate plešejo na vrvi. Med dečki je bil tudi 9 letni Dušan Banda, sin trgovskega poslovođa iz Soteske 10. Ker ima mali Dušan dom prav blizu, ga seveda ni smelo manjkati pri občudovanju akrobatov. Kakor mnogim drugim, se je tudi njemu vzbudila želja, da bi se naučil akrobatske spretnosti. Toda kako? Dušan je našel klop ter pričel hoditi po robu naslanjala. Pa mu je takoj spdetleto in Dušan je padel na tla ter si zlomil roko. Reševalni avto ga je moral prepeljati v bolnišnico. Dušanu se bo najbrže želja za posnemanje akrobatov hitro ohladila.

Pravkar je izšel Album moderne stanovanj: opreme za leto 1931—1932 v založbi

ERMAN & ARHAR, št. vid nad Ljubljano
Cena Din 30'—

Iz društvenega življenja

Stolna Presveta ima nocoj v petek ob osmih / Jugoslovanski tiskarni sejo.

Dravska župa skavtov in planink v Ljubljani ima dne 7. septembra ob 14 v srebrni dvorani Uniona svojo redno letno skupščino s sledečim sporedom: 1. Otvoritev in druge uvodne formalnosti. 2. Poročilo o Kaderstegu. Pragi in Badenu. 3. Sprememba pravil. 4. Poročila funkcionarjev. 5. Absolutorij in volitev nove župne uprave, nadzorne odbora in župnega sveta. 6. Predlogi konference planink in konference skavtov. 7. Samostojni predlogi. 8. Slučajnosti.

Konferenca planink se bo vršila dne 6. septembra ob 16 v poslopiju Drž. moškega učiteljskega. Kbra konference skavtov bo objavljen kasneje.

SLIKARSTVO IN PLESKARSTVO

F. & E. REMŽGAR, LJUBLJANA

Kolodvorska 18 -- Copova 10. Telef. 3430

Se priporočala za vsa v

to stroko spadajoča dela

Dr. Schweiger

zobozdravnik

Ljubljana, Prešernova 52

ne ordinira do 9. sept. t.l.

Celje

© Opozarjamo vse čitatelje »Slovenec«, da se bo prodajal od danes naprej »Slovenec« tudi pri trafikantu invalidu Dojerju Leopoldu v Aškerčevi ulici v novem paviljonu, ki ga je postavil krajevni odbor združenja vojnih invalidov v Celju.

© Nezgode in nesreče. Lipnik Jurij, 43 letni tovarniški delavec iz Oreš, občina Hum na Sutli, je dne 2. t. m. pri streljanju s pištolo se ponesrečil na ta način, da je pištolo razneslo, pri čemer mu je odtrgalo tri prste na roki in ga obenem tudi težko poškodovalo na obrazu. — Nenavadna nesreča se je pripetila isti dan na brzovlaku Praga—Belgrad na progi med Pragerskem in Celjem. Uslužbenec mednarodne družbe za spalne vozove 28 letni Dunajčan Gatzlirsch Rudolf, ki je pomagal v kuhinji, je stopil na neki podstavek, da bi nekaj vzel iz shrambe. Pri tem ga je na vlak na ovinku vrigel s podstavka, da je padel in si zlomil levo roko. — Oba ponesrečenca se nahajata v celjski bolnišnici.

© Smrtina kosa. V javni bolnišnici je umrl v sredo 2. t. m. 61 letni upokojeni rudar Rahle Franc iz Hrastnika. — Isti dan je umrla tudi v bolnišnici 34 letna Jager Marija, žena skladiščnika iz St. Jurja ob j. ž. — Naj v miru počivata.

© Vsem udeležencem odkritja spomenika kralja Petra I. Mestno načelstvo opozarja z ozirom na veliki naval, ki ga je pričakovati v dneh kraljevega tedna pri železniških blagajnah, vse občinstvo, naj si preskrbi vozne listke že v predprodaji. Vozni listki se bodo dobili, kakor sporoča železnica, v predprodaji že za tri dni naprej.

© Opozorilo lesnim trgovcem, ki imajo terjatve pri madjarskih dolžnikih. Po odredbi madjarske vlade morajo vsi madjarski pridobitniki do 8. t. m. sporočiti vladi, koliko znašajo njih obveze pri inozemskih upnikih. Da ne bi utrpeli naši trgovci kakšne izgube pri madjarskih dolžnikih, nujno priporočamo, da tudi s svoje strani prijavljajo svoje terjatve našemu konzulatu v Budimpešti s prošnjo za intervencijo pri madjarski vladi. Svoje prijave na konzulat morajo kolekovati z Din 25.—. — Okrajni gremij trgovcev v Celju.

© Stavbna zadruga državnih namestencev v Celju razglašča, da ima na razpolago več stavbišč v mestnem okolišu. Člani reflektanti se vabijo, da se prijavijo do 30. t. m., ker bi se sicer pozneje prodajale parcele tudi nečlanom.

Cerkveni vestnik

Stolna kongregacija za gospé nima danes shoda, temveč tretji petek v septembru, t. j. 18. t. m.

Stolna kongregacija Kraljice presv. rož. venca ima svoj prvi redni shod radi snavženja prostorov šole v soboto, 12. sept. t. l. in ne 5. sept. kakor je bilo prvotno določeno.

Duhovne vaje za dekleta. Sporočamo vam veselo vest, da boste odslej lahko tudi dekleta in žene opravljale duhovne vaje v posebni hiši kakor možno in mladeniči v Domu duh. vaj v Ljubljani: Usmiljene sestre sv. Križa (križarke) so dale v ta namen na razpolago svoj zavod v Mali Leki pri Ihanu, p. Domžale. Kraj sam in tudi zavod sta kot nalašč za zbranstvo in tihoto, ki je potrebna v času duhovne prenovitve. Duhovne vaje se bodo začele zvečer, trajale tri dni in se končale naslednje jutro s skupnim sv. obhajilom. Prvi tak tečaj je namenjen za dekleta. Prišel se bo 26. septembra zvečer in končal 30. septembra zjutraj. Prostora je za 25 deklet; vsa vzdrževalnina znaša za ves čas 100 Din za osebo. Prijave za prvi tečaj se sprejemajo do 20. septembra. Priglasite se takoj in pišite na naslov: Usmiljene sestre sv. Križa, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale, odkoder boste dobile vsa potrebna pojasnila.

Ljubljansko gledališče

4. septembra, petek: zaprto.
5. septembra, sobota: zaprto.
6. septembra, nedelja ob 5: GORENJSKI SLAVČEK na terasi hotela Tivoli.
7. septembra, ponedeljek ob 7 zvečer: SLEHERNIK pred Nansko cerkvijo.
8. septembra, torek ob pol 5: GORENJSKI SLAVČEK na terasi hotela Tivoli.

Poizvedovanja

Otreski plašček, vreden 150 Din se je izgubil od Kongresnega trga do Svetčeve ul. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi: Poljanski nasip 60, Stele.

najpristnejše »ohranjeno« srednjeveško mesto — vendar ima lepo bodočnost v vsakem oziru.

V to veliko, znamenito in lepo mesto je torej prihitela velika, verna množica ljudstva. Mesto se je odelo z zastavami in lepo sprejelo goste v svoje okrilje.

Kaj pa pričakuje ta verna množica od tega katoliškega shoda?

Veliko veselja! — V času, v katerem živimo in če premišljujemo še nekoliko o bodočnosti, človeštvo ničesar bolj ne potrebuje kot veselja. Katoliški shodi se prirejajo v imenu Boga in vere, kar ljudi druži in dviga, ne pa v imenu zemskih malikov in interesov, kateri razdvajajo svet. In v tej veri do Boga in katoliške Cerkve so dospjele številne množice v Nürnberg, da napolnijo svoja srca s pravim veseljem in da to veselje poneso na svoje domove. Da jim bo to nudil katoliški shod, o tem nihče ne dvomi.

Česa se pričakujejo vsi udeleženci od katoliškega shoda?

Veliko zaupanja! Dan za dnem čitamo po časopisih kako peša vera, o podivjanju ljudstva, o materialnih nasladah, o odpadu od vere, Marekarteri zgubi pri tem pogum misleč, da ni bilo še nikoli slabših časov kot so sedaj. Katoliški shod bo pa dal vsem tem, ki omahujejo, nekaj drugega. Pokazal jim bo kaj premore katolicizem, povedal jim bo, da je Kristus še v ljudi, ki s paznim očesom zre na svoje ovčice. On je še med nemškimi narodom in ga tako dolgo ne bo zapustil, dokler to ljudstvo ne zgubi zaupanja do Njega.

Česa pričakujejo te množice od Nürnberga?

Veliko moči! Težko je dandanes ohraniti ravnodušnost duha in se ravnati po pesmi ali odi pesnika Horaca. Naši živi so izpostavljeni raznovrstnim preizkušnjam. Nadčloveške moči mora človek imeti, da ne podleže. Tu ni misliti v prvi vrsti na fizično ampak moralno moč. In te si bodo lahko v Nürnbergu vsi okrepili. Ob pogledu, koliko premora Nemčija še zavednih katolikov, ki žive v duhu s Cerkvijo, v katerih srcih globoko korenini:

Credo, bo vsakemu zaplamtel ogenj ljubezni do cerkve, vere in v tej ljubezni bodo žrpali vsi moči, da bodo mogli kljubovati vsem viharjem, ki nam grozijo ali pa se nam obetajo. Tempora mutantur!

Veliko veselja, zaupanja in moči pričakuje vsak posameznik kakor vsi ostali od Nürnberga. Sever in jug se bo tu srečal, katoliki in protestanti. Predvsem pa, kar je zlasti važno, se bodo tu srečali voditelji in ljudstvo, edini v ljubezni do onih življenjskih dobrin, ki so vsem najdražje.

Misi in ideje ki se bodo tu spoznale, porajale in obravnavale bodo romale s tem številnejšim ljudstvom na domove — na razne kraje Nemčije in drugih držav. Naj bi te misli in želje, ves trud in žrtve, ki jih je pokazalo to ljudstvo, naj bi vse to obrodilo lepe sadove, da bi se zvedrilo nebo nad Evropo in vsem svetom, da bi se zboljšale socialne razmere narodov in da bi vse družila: bratska vez ljubezni.

Nürnberg, 27. avgusta.

Katoliški shod, pod zaščito sv. Elizabete — matere ubogih in zatiranih — katere 700 letnico smrti letos obhajamo, se je z velikim navdušenjem in veseljem pričel. Osrednji odbor kat. shoda se je včeraj ob 3 popoldne sestal k posvetovanju. Odlični govorniki in kulturni pionirji Nemčije so polagali na srce vsem v krasnih govorih predvsem tole: naj bi predavatelji kat. shoda v svojih govorih temeljito obravnavali temo: verni človek — radikalne struje in gibanja današnjega časa, sodobna kriza in premaganje te krize v duhu sv. Elizabete. Pred. lat dr. Kreutz je v sijajnem govoru opisal življenje sv. Elizabete in potem aplaudiral njeno življenje na življenje sodobnih mater. »Mater, zavedajte se svoje materinske dolžnosti, vzgajajte mladino v duhu sv. cerkve, pobijajte nesramno modo, ki se širi, ve odločnejše in si kujete bodočnost. Stopajte po stopinjah sv. Elizabete na svoj življenjski poti in zasijalo bo svetlo solnce nad Evropo!«

Medtem, ko je imel osrednji odbor posvetovanje, so se vsipale prve množice gostov v novo

poslopje gimnazije, kjer je otvoril misijonsko razstavo bamberški nadškof — duša katoliškega shoda — dr. v. Hauck. Tu smo zapazili tudi p. Akira Ogihara, ki je bil lani v Ljubljani. V živahnih besedah je pripovedoval o položaju svoje domovine — Japonske. Množica ga je napeto poslušala in se mu z živijo klici prisrčno zahvalila.

Eno uro kasneje je imelo tiskovno društvo sv. Avgušlina svojo sejo, kjer je bil prisoten tudi bamberški nadškof in imel lep nagovor. Izjavil je: »Tisk je danes tretja velesila sveta. Je velikan-ske koristi — a obenem je tudi zelo nevarna. Koliko ljudi se izneveri veri, odpade od cerkve, se pohujša, in to vse zaradi slabega časopisja in tiska sploh. Naj bi se zavedali uredniki raznih časopisov svoje velike odgovornosti pred Bogom. V boj proti slabemu časopisju vsake vrste mora priskočiti tudi državna oblast. Časopisje bi moralo služiti Resnici in Ljubezni. Časopisje in tisk bi morala ozdravljati ljudske mase in vzgajati, ne pa zastropiti in voditi čestokrat v obup ali celo v smrt.«

Na otoku Schütt — v sredini mesta — je morala številna mladina nemškega naroda v belih oblekah za svoje brate in sestre, ki tjavajo v temi smot — daleč proč od mračja sv. Cerkve. Ljudje, ki so gledali to elito mladeničev in deklet — up in nada boljše bodočnosti — so bili ginjeni do solz. V markantnih besedah je pozdravil verno mladino p. Akira Ogihara. Njegovemu govoru je sledila prisrčna prošnja: »V moji domovini — Japonski in sploh po svetu je še veliko milijonov duš, brez vere in Boga. Vi, mladeniči in mladenke, cvet in ponos nemškega naroda, vi ste poklicani, da v prvi vrsti z molitvijo pomagate reševati neumrle duše ali pa se celo — nekateri — posvetite misijonskemu poklicu.« Sreča mladine so bila ginjena, po nežnih licih pa so nekaterim polzele solze navdušenja in sočustvovanja. Bamberški nadškof je pojasnil mladini pomen katolicizma. »Katoliška vera, ljubezen do cerkve in njenega namestnika — rimskega papeža in njegovih pomočnikov, je edina varna ladja, po kateri zamore vsakdo pristati v

Dnevna kronika

Oba Bahmana nedolžna izpuščena iz zapora - Morilcu na sledu

Maribor, 3. septembra.

Kakor smo javili, so nastopili v preiskavi umora v Gačniku pri Jarenini povsem novi momenti, ki so razbremenili osumljenega Viktorja Bahmana in njegovo ženo Magdaleno. Odločini so bili prstni odtisi, katere je našel uradnik mariborske policije g. Gregor Grobin na mizi. Identiteta zločinca je s pomočjo teh prstnih odtisov povsem ugotovljena, ime pa se drži v interesu preiskave strogo tajno. Zločinca je pobegnil v Avstrijo, kjer so mu že na sledu in je samo še vprašanje časa, kdaj bo

padel v roke pravice.

Proti Bahmanu je državni pravdnik ustavil preiskavo in oba sta bila danes popoldne izpuščena iz preiskovalnega zapora. Ko so jima naznanili vesele novice, sta bila oba povsem iz sebe. Zlasti Bahman, katerega je strašen sum in preiskovalni zapor popolnoma potrl, ter je pri zasliševanju neprestano jokalo, se dolgo ni mogel prav zavesti, da mu res ne visi več nad glavo strašna obtožba. Povsem zmedena sta oba z ženo odšla skozi odprta vrata jetnišnice v svobodo.

Elektrifikacija kočevskega okraja

Kočevje, 2. septembra.

O elektrifikaciji Kočevke je spregovoril v zadnji »Gottscheer Zeitung« ljubljanski vseučiliški profesor ing. dr. Milan Vidmar. V svojem članku se navdušuje za elektriko, ki jo naj bi dajala mestni občini trboveljska družba. Mi, ki smo na tem vprašanju zelo in v prvi vrsti prizadeti, se čudimo, da se je našel mož, ki ga sicer visoko cenimo, ki zagovarja TPD in njeno ponudbo, ki bi ne bila prav v nobeno korist naši občini, še manj pa krajem vzdolž od Grosuplje, Dobropolje, Vel. Lašče, Ribnice, preko Kočevja prav doli do Kolpe in še mogoče Bele krajine.

Velik vlom v Mežici

Maribor, 3. septembra.

V noči na preteklo nedeljo je bil izvršen v Mežici velik in drzen vlom. Dosele nepoznani storilci so vlomili skozi okno v prostore Konzumnega društva. Ker so delali povsem nemočno, se jim je posrečilo izbrati si najboljše kose manufakturnega blaga. Napravili so za 22.283 Din škodo. V isti noči je bil izvršen tudi vlom v mlekarino, kjer je nepridipravom padlo v roke 350 Din gotovine. Drzne vlomilce zasledujejo in je pričakovati, da se ne bodo dolgo veselili svojega plena.

Požar v celjski okolici

Celje, 3. sept.

V sredo, 3. t. m. okoli 10 je začelo goreti pri posestniku Paholetu na Glinskem. Ker leži posestvo na takem skritem kraju, čuvaj na Miklavževem hribu ognja ni mogel zapaziti, niti ni bilo mogoče vsled nedostopnosti kako drugače pravočasno in hitro alarmirati požarne brambe, je bila požarna bramba pozvana šele ob 13, tako da seveda ni mogla več dosti pomagati, ampak je morala omejiti svoje delovanje v glavnem na to, da se ogenj ni razširil še na druga poslopja. Zgorilo je eno gospodarsko poslopje in en hlev. Omeniti je treba, da požarna bramba ni mogla najti nobene ceste do pogorišča, temveč jo je morala mahitati kar naravnost čez hribe in doline, čez travnike in gozdove, kar je seveda tudi veljiko pripomoglo, da je tako pozno dospela na kraj nesreče. Prihitele so požarne brambe iz Celja, Ljubecne in Gaberja.

Električni tok ubil konja

Polzela, 1. septembra.

Težka nesreča je zadela tukajšnjega župana in posestnika Antona Mešiča. Na električni napeljavni tukajšnje tovarne se je v ponedeljek zvečer utrgala žica v bližini farne cerkve, tik ob bano-vinski cesti. Utrgana žica je ležala ob robu ceste v travi. Županov hlapec je vozil gramoz na cesti, pri čemer je konj stopil na utrgano žico, v kateri se je nahajal tok. Vkljub temu, da je bila popolnoma navadna nizka napetost 230 volt, je konja na mestu ubilo.

Nesreča je tem večja, ker je g. Mešič izgubil v teku par mesecev že drugega konja, pred dvema leti pa mu je pogorelo popolnoma novo gospodarsko poslopje.

V nedeljo 13. septembra bomo imeli na Polzeli veliko javno tombolo, katero bo privedlo tukajšnje Katoliške prosv. društvo. Leti dan bo blagoslovljen tudi temeljni kamen pri novem domu. Čisti dobiček tombole je namenjen za prosvetni dom. Glavni dobitek so kuhinjska oprava, kolo, stenska ura, vreča moke, platno, gospodarsko orodje itd. Vse to se lahko dobi samo za 2 Din, toliko namreč stane tablica. Priporočamo.

večni pristan. Mladina! Ne pusti, da bi ti hudobni svet izruval iz nežnih src najdražje, kar imaš, in to je — vero in življenje po veri. Molite, dragi otroci, za svoje bratce in sestrice, ki še ne poznajo sv. vere, da bi tudi tem prisijala enkrat luč sv. vere. Po vznešenosti in prisrčenosti govoru je sledila procesija, kljub temu, da je bil dež in nekoliko oviral procesijo, se je veselil korakov pomikala mlada armada s številnimi zastavami po mestu. Ljudje — brez razlike vere — so se divili temu navdušenju in neustrašenosti verne nemške mladine.

Vse to slovesnosti so se vršile na predvečer, t. j. 26. avgusta od 3 popoldne do temne noči. Mesto je sedaj napolnjeno do zadnjega kotička. Najraznovrstnejše govornice sliši, Sever in Jug, vzhod in zapad si veselo podajajo roke.

Ko zrem to množico — predvsem nemško s svojimi odličnimi predstavniki: duhovne in svetne oblasti, mi nehote uhajajo misli v domovino. Primerjam razmere: politične in cerkvene — pa se mi zdi, da je tu položaj za katolike nprizročeno boljši. Za svojo vero, ki je živa in trdna, so pripravljeni vse žrtvovati. So — in to je treba poudariti! — zavedni katoličani, ki so ponosni na svojo vero in to od najvišjih pa do najnižjih udeležencev katoliškega shoda. Res, nemški narod je katoliški in bo ostal katoliški, če bo šel za temi ideali, ki jih vidim tu. Predvsem mladina! — Ko sem imel priliko videti že poprej procesijo v veličastnem mestu Kölnu — sem se naravnost čudil, ko sem gledal mlade fante in dekleta v tako velikem številu korakati — z zastavami na ramah — v procesiji. Zdi se mi, da kaj takega pri nas ne premoremo. Naši mladini manjka — vsaj tako se mi zdi — ponosa, neustrašenosti in zavednosti, da so katoliki. Ponosni bi morali biti na to, ne se pa sramovati. Nemško mladino bi si morali postaviti za zgled!

Številno množico je po popoldanski in večerni otvoritvi katoliškega shoda — navdušeno in veselo — objela noč in jo zazibala v sladki — sen.

(Dalje.)

V poletni vročini kuhaite s plinom!

Kuhinja ostane hladna, ne nadlegujejo Vas muhe kuha je prijetna in poceni

Razne nesreče

Ljubljana, 3. sept.

Bolnišnica je sprejela štiri ponesrečence.

15-letni dijak Nikolaj Homan v Marintčevi ulici 3 v Mostah je doma skakal po dvorišču, pri tem padel in si poškodoval desno roko v rami.

Huda nesreča se je pripetila snoči 25-letnemu šoferju Francu Rojniku iz Brezice 19. Ta je snoči vozil z avtom blizu Škofje Loke. Kakor sam pripoveduje, mu je med vožnjo odpovedala luč, avto se je zadel v občestni kamen ter se prevrnil. Pri karambolu je dobil Rojnik hude notranje poškodbe. Tudi avto je razbit.

15-letna Albina Jakolin, hči upokojenega državnega uradnika na Vilharjevi cesti 6, je sekala drva in se pri tem vsekala po desni roki ter si odsekala kazalec.

V Mostah je neki kolesar podrl 20-letnega mehanika Antona Cimermana od D. M. v Polju 8. Cimerman si je pri padcu zlomil desno roko.

Dentist-tehnik Milan Virant

je otvoril v Ljubljani Sv. Jakoba trg 7/I

zobni atelje

ter sprejema od 9 — 1 in 3 — 7 ure

Koledar

Petek, 4. septembra: Rozalija, devica; Ida, grofica.

Osebnosti

— Novo mašo bo dne 8. septembra ob 10 daroval v Mošnjah, dr. Valentin Rozman iz Zg. Otoka 1. Pred 20 leti je kot prvorojenec zapustil imeniten dom in oče in mater in brata in sestro. Odsel je v Raitsohnove misijonske šole. Vrnil se je kot duhovnik Družbe Jezusove. Očeta in brata in tete ni več našel. Matere in sestre ni več poznal. Zaželel je cerkev, v kateri je že kot otrok našel Kristusa, katerega še odrasli nimajo povsod, kjer je hodil.

— Poročil se je večeraj (3. sept.) dipl. ing. Toussaint Levienich na Jesenicah z gospodično Ivo Sessa iz Dubrovnika.

Novi grobovi

† Emi grofica Auersperg, roj. Valenta pl. Marchturn, je večeraj popoldne umrla v Ljubljani, Gradišče 10. Pogreb bo v soboto ob pol 4 popoldne iz Ljubljane, odkoder se njeno truplo prepelje na turjaški grad. Tam bo položeno k večniemu počitku v turjaški grobnici. Pokojnici naj sveti ve na luč! Preostali žalujočim naše sožalje!

Ostale vesti

— Lavantinski knezoškofjski ordinarij je s posebno okrožnico naročil vsem župnim uradom, naj v nedeljo 6. septembra, na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, po dopoldanski službi božji opravijo zahvalno pesem z molitvijo za prestolonaslednika.

— »Ilustracije št. 9 je pravkar izšla s sledečo zanimivo vsebino: Ljubljana vas vabi na slavnostne dni. — Gradbeni razvoj Ljubljane (dr. F. Stele). — Ljubljanski slavnostni dnevi (podžupan Ev. Jare). — Ljubljana v jeseni (dr. Milan Dular). — Gledališče na prostem (O. Sest). — G. A. Kos in L. Vavpotič: Ljubljanski župani. — IX. kongres PEN-klubov v Haagu. — Fran Levstik (Miran Jare). — Dve Levstikov pesmi. — Pariški umetniki in saloni (S. Škerl). — Spomenik kralju Petru I. — Zenilev Jussufa Khana, Roman (F. Heller). — Konec poletja. — Tabor bojevnikov na Brezjah. — Mednarodne moto-dirke. — Film: Micky-miška skače po platnu. — Micky-miška (B. O.). — Zvočni film — toda ne film z dialogi (S. M. Eisenstein). — Mlekarstvo in gospodinja (iz Krekove meš. gosp. šole). — Modno poročilo. — Novi klobuki — nova oblika. — Ameriške posebnosti. — Poroke v knežjih hišah. — Nove knjige. — Slovenci v tujini: J. M. Jug in L. Adamič. — Naslovna slika na ovitku: M. Bamblj: Spomenik kralja Petra I. (akvarel). — »Ilustracije se dobiva v vseh trafikah in knjigar-nah po 10 Din. — Uprava revije »Ilustracije« v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6, I.

— Avtobusno vožnjo na progi Ljubljana-Novomesto je prevzel avto-podjetnik g. J. Kliner. — Avtobus bo prišel redno voziti baje že drugi teden. — Nesreča pri žaganju drv. Iz Novega mesta: Jože Sustaršič, mehaniki vajenec pri mehaniki trdniki Udovič-Lampe, je pred dnevi žagal drva s cirkularko. Bil pa je tako nepreviden, da mu je žaga občutno našagala vse prste desne roke.

— Popust na železnici za SPD. Slovensko planinsko društvo, osrednji odbor, naznanja, da imajo člani, ki potujejo v skupini, najmanje šestih oseb, 50% popusta na železnici in to v II. in III. razredu mešanih in potniških vlakov. Uverjenja za polovično vožnjo se daje v pisarni SPD, palača Lj. kreditne banke IV. nadst. (dvgalo).

— Razpis Ferkovih dijaških ustanov. Kuratorji razpisuje za šolsko leto 1931/32 deset ustanov za mariborske srednješole po 700 Din in devet za visokošole po 1500 Din. Pravico do njih imajo v prvi vrsti sorodniki pokojnega zdravnika Feliksa Ferka in njegove soproge Pavline Ferk, nato revni in nadarjeni dijaki in dijakinje, ki so rojeni in pri-stojni v bližnjem ali širšem okolišju Sv. Barbare v Slov. gor. Pri enakih pogojih imajo prednost dose-

danji študenti. Opremljene prošnje se naj pošljejo do 15. sept. na Posojilnico v Mariboru, kjer bodo prosilci po 1. oktobru zvedeli rešitev in kjer naj dvignejo svoje priloge.

— Statistike o dijaških razpisih Zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani vsem naročnikom, brž ko jih prejme iz Beograda. — Vodstvo.

— V prilogi »Službenih novic« št. 199 od dne 2. septembra je objavljen »Zakon o izmenjavi in dopolnitvah v zakonu o nazivu in razdelitvi kra-ljevine na upravna področja«.

— Zobni atelje V. Krish, Rožna dolina, do preklica ne sprejema.

— Dr. Jamar Tone zopet ordinira.

— Živino in duševno bolnim povzroči zelo mila, naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slavih zdravnikov za živčne bolezni je najpogostejše priporočati rabo »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtne možga. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in spece-rijskih trgovinah.

— Naš čas zahteva vedno le rekord. Tudi Vi ga morate doseči, sicer podležete v današnjem boju za obstanek. Najboljša pomočnica Vam je pri-stna, neponarejena bobova kava. Vsak dan nekaj časa in dobili boste moč, ki jo potrebujete za do-sego cilja. Povžita z mlekom je kava obenem zelo okusno hranilo. Prvovrstne kave slovite mešanice tvrdke Julio Meinl.

— Dent. tehn. Pavla Marija Kojančič se je preselila s svojim zobnim ateljejem iz Dunajske ceste (Gospodarska zveza) v palačo Vojzomne za-varovalnice, II. nadst., kjer zopet redno ordinira. Vhod na vogalu Masarykove in Miklošičeve ceste (nasproti kolodvoru).

— Vodstvo javne bolnišnice v Brezicah raz-glaša, da v bodoče ne bo več sprejemalo porodnic v bolniški stalež, razen v najnujnejših slučajih, kjer je potrebna operacija. To pa iz razloga, ker bolnica nima urejenega porodniškega oddelka.

— Razstava kunecev na ljubljanskem vele-sejnu. O tej razstavi časopisi obširno poročajo, ker je zanimanje za reje malih živali vedno večje. V zalogi Jugoslovanske knjižarne je izšla knji-žica, ki se peča izključno le z raznimi plemenskim vrstami domačih zajcev. Izšla je pod naslovom »Učna reja kunecev«, ki sta jo spisala dr. Andrej Jenko in Alfonz Inkret. Cena bogato ilustrirani knjigi je 16 Din.

— Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Vodnikov trg 5, namerava preskrbeti svojim članom prvovrstno namizno grozdje iz lu-tomerskih goric najboljše vrste kakor: žlahtnina (bela in rdeča), portugizar, silvanec, muškator, silvanec, traminec, mozler itd., ako se bo oglasilo zadostno število naročnikov. Cena najboljše vrste ne bo presegala 4—5 Din za kg, bo pa možnosti še nižja. — Da postrežemo z zdravim in najboljšim grozdom po kolikor možno zmerni ceni in da objednem pomagamo domačim vinogradnikom vnovičiti svoj pridelek, vabimo vse člane, da pri-javijo takoj svojo potrebitino, ozir. količino odnema v zadrugi prodajalni na Vodnikovem trgu 5. — Upravni odbor.

Maribor

□ Združenje rezerv. časnikov in bojevnikov — pododbor Maribor vabi svoje člane na družabni večer, katerega priredi društvo »Oficirski dom« v soboto zvečer v Narodnem domu.

□ Tatvine. Več manjših tatvin je bilo prijavljenih danes policiji. V Koroščevi ulici 23 je neki uzmovčik zmaknil moško suknjo, katero je našel na dvokolesu delavca Ivana Rusjana. S suknjo vred je izginila tudi denarnica z večjo vsoto denarja in ura. — Lastnike so menjala neprostovoljno tudi tri kolesa; za novimi lastniki policija živahno po-izveduje.

□ Podlegel poškodbam. Sinoči ponoči je umrl v bolnišnici Ludvig Gomünig iz lančve gore, ki se je preteklo nedeljo tako tragično ponesrečil z lovsko puško. Pogreb pokojnega bo v petek, ob 3 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

□ Umrl je v slošni bolnišnici Mihael Potoč-nik, orožniški narednik-vodnik v pokolu v starosti 74 let. Pogreb se bo vršil v petek ob pol 4 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Blag mu spom-ni, žalujočim naše globoko sožalje.

□ Kontrola prodaje divjadi na trgu. Tudi letos se bo izvajala v Mariboru kontrola prodaje divjadi z vsvo strogostjo. Podružnica maribor-skega slovenskega lovskega društva opozarja radi tega vse lovске zakupnike svojega okoliša, da se poslužijo lanske leto uvedenih kontrolnih listkov, da ne bo nepotrebnih sitnosti. Lovski zakupniki do-be potrebne kontrolne listke pri društvenem blagaj-niku g. dr. ravatelj Boljavzaru v Mariboru, Ci-til Metodova ulica 22.

□ Kongres političnih preganjancev. Ker je kongres v Ljubljani dovoljen, se bo vršil tudi v Mariboru dne 7. t. m. z že objavljenim soredom. Seja akcijskega odbora je drevi v Narodnem domu.

□ Priiznana zeta ima posestnik Adam Car-ni iz Prelmurja. Dne 1. julija je dvignil v banki v Murski Soboti znesek Din 7200. Pred odhodom vlaka sta z njegovim zetom Adamom Grahariem izraznala v kolodvorski restavraciji par kozarčkov ter nastala tako dobre volje, da Carni niti onazil ni, kdaj mu jo je vlak ponihal. Ko se je slednjič spomnil, da je treba iti domov, ni bilo več vlaka: toda prijazni zet ga je kmalu potolažil: saj imaš peneze, pa si privoščil enkrat avto. Kar odpravil se je, da poišče avtoivožnička in Carni mu je izročil svojo listino z 6465 Din. da voz takoj plača. Carni je čakal in čakal, na ni bilo od nikoder ne avto-mobila, ne zeta. Naslednjega dne se je odpravil k zetu ter terjal denar. Namesto denarja na je dobil batine, tako, da je moral iskati zdravniško pomoč. Danes se je Grabar zagovarjal pred okrožnim sod-nikom. Se pred razpravo sta se na oba sorodnika nhotala ter je državni pravdnik odstopil od ob-tožbe.

□ Alojzova rednika. Mala, komaj noldrugo-letna Alojzija Gostani se nahaja v oskrbi svojega nezakonskega očeta Alojza in njegove žene Ma-rije. Otroku se pa pri rednikih slabo godi. Zlasti mahega ga ne more videti in hujska proti njemu tudi svojega moža. Dete je že v tej nežni dobi večkrat temeno kot sito. Končno so se zganili so-sedje, ki so bili priča temu nečloveškemu ravnanju, ter oba rednika prijavili orožnikom. Preiskava je v polni meri potrdila istinitost prijave in oba red-nika sta prišla danes pred okrožnega sodnika. Pri-če so izpovedale za oba obtožena zelo obtežljivo. — Alojziji in Mariji sta bila obsojena vsak na 2 meseca strogega zapora pogojno na 4 leta.

□ Katoliška mladina priredi v nedeljo, dne 6. septembra vrtno veselilo pri g. Resniku v Me-lju. Prireditve se bo vršila ob vsakem vremenu: pričetek ob 3 popoldne. Prijatelji vljudno vabljene! — V tumburški odsek kat. mladine se s srečre me-kaj dobrih in poukazelnih mladencev. Oglasiti se je treba do 15. septembra v mladinskem domu. —

V zimski sezoni priredi kat. mladina govorniški tečaj. Udeleženci dobe potrebne pojme o govorništvu, sestavi govorov in o njihovem prednašanju. Kdor čuti veselje do govorništva, se mu nudi sedaj lepa prilika.

□ Naše inserente in oglaševalce prosimo, da oddajo svoje, za nedeljsko število namenjene ogla-se po možnosti že v petek popoldne ali vsaj do pol 18, da se bodo mogli uvrstiti v zaželjeni obliki. Nedeljska slavnostna števila izide v izredno pove-čani obliki in nakladi.

□ SSK Maraton. Plavalna sekcija. Redni tren-ing odslej ob lepem vremenu vsak dan od 14 da-lje na Mariborskem otoku.

□ Vpisovanje v dnevno zavetišče se vrši 9. in 10. t. m. v pisarni mestnega mladinskega doma v Koroščevi ulici 29. Potrebne tiskovine dobe stran-ke v upravi zavoda ali pa na mestnem soc. pol. uradu na Rotovškem trgu. O sprejemu bodo obve-stila deco šolska vodstva. Redni pričetek poslovne-ga leta 1931—32 je 16. t. m.

□ Mariborski častniki prirede svoj častniški večer v soboto, dne 5. t. m. v Narodnem domu.

□ Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši 18. in 19. septembra t. l. na vinarski in sad-jarski šoli v Mariboru. Pouk je brezplačen in tra-ja dnevno od 8—12 in 14—18. Za hrano in stano-vanje morajo skrbeti udeležence same. Udeležbo je javiti z dopisnico najkasneje do 16. t. m. rav-nateljstvu šole.

□ Legitimacije za četirinsko vožnjo v Ljub-ljano ob priliki odkritja spomenika Kralju Petru I. Osvoboditelju so prispile in se lahko dvignejo na mestnem načelnstvu, soba št. 8.

□ Težka nezgoda obmejnega stražnika. Na Placu se je težko ponesrečil pri izvrševanju službe pripravnik finančne kontrole, 30 letni Anton De-bevc. Iskal je ponoči na nekem skednju tihoapce, ki radi uporabljajo taka skrivališča. V temi ni opa-zil zijajoče odprtine v stropu, skozi katero se meče v hlev krma. Strmoglavil je skozi odprtino ter si zlomil pri padcu hrbtenico. Takoj pozvani zdravnik je odredil prevoz ponesrečenca v mariborsko bol-nišnico, kamor so ga prepeljali z rešilnim vozom.

□ Dr. Marinič Fran, Trubarjeva ulica 11, zopet redno ordinira.

□ Požar v Dobovci. Večraj zjutraj ob pol 6 je nastal v Dobovci pri Hočah požar v gospodar-skem poslopiju posestnika Antona Zumko. S slamo pokrito poslopje je bilo takoj v plamenih, tako da so se morali gasilci omejiti samo na lokalizacijo ognja. Gospodarsko poslopje je pogorelo do tal. Škoda se ceni na 50.000 dinarjev in je le deloma krita z zavarovalnico.

□ Odlikovanje. Upokojeni šolski upravitelj Bogdan Tušek je bil odlikovan z redom sv. Save 5. vrste.

Jahalne in kasaške dirke

JESENSKA PRIREDITEV »KOLO JAHACEV IN VOZACEV PRESTOLONASLEDNIK PETER« V LJUBLJANI

Vsa Ljubljana praznuje »Kraljevi tedenc«, in tudi to društvo ne zaostaja za drugim. Zaradi tega se je oddoločilo, kakor smo že prijavili, dne 5. in 6. septembra t. l. prirediti jahalne in kasaške dirke na vojaškem vežbališču pri Ljubljani.

Prijavili so se najboljši konji iz Ljubljane in okolice. Tako so znani sportniki: Kojan, Krušič, Sagaj iz Repen in drugi, prijavili njih plemenite konje za dirke. Udeležili se kasaških dirk tudi zna-na koblarina g. Lippitza iz Turnišča pri Pljuju, in g. Skoberne iz Celja. Razen teh pridejo še različni drugi ameriški konji, tako da bo konkurenca zelo zanimiva.

Zelo interesantna bo dirka neamerikanskih domačih konj. K tej dirki je prijavljenih 12 konj. Med drugimi so se prijaviли znani ljubitelji konj, predvsem lastnik koblarne g. Lenarčič z Verda pri Vrhniki, svoje krasne lipicance, ter tukajšnji lastniki konj: Marinič, Kodala in drugi. Proga za te konje znaša 2000 m. Posebna komisija, ka-terim je dirlalna sposobnost posameznih konj znana, bo določila potem, koliko metrov pred ali za to linijo bodo začeli dirkati. Na ta način imajo tudi konji, ki so počasnejši, izgled, da pridejo prvi na cilj. Za jahalne dirke, od katerih se vrše vsak dan po tri, je prijavljenih 25 konj, tako da bo tudi ta točka zelo zanimiva. Dve jahalni dirki bosta ravni in ena žez zapreke, in sicer osem zaprek. Daljavo vselej 2800 m, tako da se bo zahteval od posameznih konj poseben dokaz njih hitrosti in vztrajnosti.

Za občinstvo bo pripravljenih 300 sedežev. Razen tega so tudi stojišča tako razdeljena, da lahko vsak dobro vidi. Vojaška godba bo svirala in totalisator bo omogočil ljudem staviti na po-samezne kasaše in jake, tako da bo, komur bo sreča mila, lahko tudi kaj zaslužil. Zveza z vlakom je 13.40 z glavnega kolodvora na postajo v D. M. v Polju. Dalje vozijo avtobusi od 13 naprej z Ma-rjinega trga in izpred kavarne »Evropac« vsake četrt ure in končno tudi peš pot na vežbališče ni predolga.

Vstopnina je nizka, stojišča po 8 Din, sedeži po 10, 15 in 20 Din. Predprodaja vstopne v trafiki Sever v Selenburgovi ulici in v trafiki v hotel »Union«.

Najboljši plavač Evrope v Ljubljani

Izgledalo je, da je letos plavalna sezona že končana. Toda glavna senzacija pride. Ze pred časom smo napovedali, da se Ilirija pogaja z naj-boljšim plavačem Evrope in rekorderjem dr. Ba-ranym za gostovanje v Ljubljani. Ta pogajanja so sedaj zaključena in je dogovorjeno, da nastopi dr. Barany v terek, na praznik 8. t. m. v kopališču Ilirije. Ne bo nastopil sam, temveč še par prvovrstnih plavačev, ki potujejo deloma skupno z Barany-em iz Pariza, deloma pa pridejo v Ljubljano iz Madžarske.

Nastop tega fenomenalnega plavača bo go-tovo senzacija prvega reda. V Jugoslaviji še ni nastopil plavač take kvalitete kakor je danes Ba-rany. Ze samo njegovo ime privabi na Dunaju ali Pragi tisoče gledalcev. Kajli Barany je v vodi pravo čudo. Izgleda, kakor bi drsel po vodi, in ne, da plava. Poleg plavanja bo pa nastopilo tudi wa-terpolo moštvo M. E. S. E., ki je na Madžarskem na četrtim mestu. Torej tudi waterpolo-igra bo nudila redek užitek. Skratka, kopališče Ilirije se je potrudilo, da priredi Ljubljani sportno senza-cijo, kakršne so redke celo v večjih mestih, kakor je Ljubljana. Za Baranya se potegujejo danes v vseh evropskih mestih, toda zaman. Nastopil bo v Ljubljani največ radi tega, ker potuje skozi Ljub-ljano iz Pariza.

Poleg dr. Baranya pridejo tudi Peskel, prvak na 100 m hrbtno, Tarobi, prvak na srednjih pro-gah. Program plavalne tekme je: 100 m prosto, 200 m prosto, 300 m prsno, 200 m hrbtno, štafeta 5x50 m, 3x100 m mešano in pa waterpolo. Že-limo samo še lepo vreme, pa bo ta tekma gotovo najboljši zaključek letošnje bogate in za slovenski sport uspešne sezone.

Skrajnosti mraza in vročine

Od 273 stop. C pod ničlo — do 40,000.000 stop. C nad ničlo

Prof. D. Lindsey Watson je objavil v washingtonskem časopisu »Science News Letter« zanimive podrobnosti o toplotnih skrajnostih.

Absolutna ničelna točka — piše prof. Lindsey — je na 273. stopnji Celzija pod ničlo. Mraz v vesemirju ceni prof. A. S. Eddington na 269.8 C pod ničlo. Na holandski univerzi v Leidenu se je pred nekaj leti posrečilo proizvesti mraz 271.9 stopinje. Helij po-

Slepeči sinjebeli plamen oksiacetilenskih svetilk, ki so v rabi po mnogih tovarnah, ima 3000 stop. vročine. To je nekaj manj nego znaša vročina zemeljskega jedra, ki se ceni na 3300 stop. — vročina, pri kateri se topi volfram. Najboljša električna peč daje samo 2700 stopinj vročine, a to je za mnoge svrhe več nego dovolj. Zelezo se topi pri 1507 stop. in postane pri 700 stop. motno rdeče.

V primeri s temperaturami, ki vladajo daleč od zemlje, so vse to le borni začetki. S pomočjo vseh mogočih umetnij z matematičnimi formulami je prof. Eddington izračunal, da znaša temperatura v jedru velikih zvezd 40 milijonov stop. C!

Skrajen mraz prinaša za zadnje snovne atome mir in odreenelost in vezanost. Vročina pomenja burnost, vrveče besnenje atomov. Kaj se godi n. pr. pri prehajanju helija v tekoče stanje? Ob prehodu v nižje temperature se ustalijo elektroni polagoma na atomih, vrvenje popušča, čeprav je vse še v plinski obliki. Če potem atome še bolj ohladimo, postanejo tekoči, čim je njihovo pomirjenje tako daleč napredovalo, da se slednjič spravijo s sosednjimi atomi in ležejo drug poleg drugega. Še polze drug čez drugega, toda drug drugemu uiti in se dreviti med seboj ne morejo več.

Če mraz še narašča, potem se atomi nenadoma tesno strnejo med seboj in tvorijo trdno maso. Tod in tam se še zdrznejo, toda

Pogreb pravoslavnega patriarha Damiana v Jeruzalemu. Mrliča so v polnem ornatu, sedečega na stolu, nesli po ulicah in ga v taistem položaju položili v grobnico.

stane tekoč približno ob 268. stop. pod ničlo. V Združenih državah so dosegli pri proizvodnji tekočega helija temperaturo 270.9 stop. pod ničlo.

Največji podnebni mraz na zemlji je menda nekje v severni Sibiriji, kjer so opazovali temperature do 68 stop. C. Največjo znano podnebno vročino: 58 stop. C v senci, so zabeležili v Azizi-ju — Tripolitanijski. 57 stopinj so doživeli že tudi Američani v »Dolini smrti« v Kaliforniji. Voda zavre ob 100 stop. C.

Največja umetna vročina, ki jo je doslej dosegel človek: 25.000 stop. C, nastane za kratek trenutek, ako napeljemo električni tok 50.000 voltov skozi tenko volframovo žico. Pri tem nastane slepeč blisk, pok, zračni sunek in stokrat svetlejša luč nego enako velika po-

Norman H. Davis, bivši Wilsonov državni podtajnik, ki so ga sedaj pozvali v stalni finančni odsek Društva narodov.

vršina solnea. Zunanja plast solnea — kromosfera — ima približno 6000 stop. vročine. Temperatura eksplozije se meri s primerjanjem njene svetlobe s solnčno svetlobo.

Za kake praktične svrhe se eksplozijska žica ne more rabiti. Toda atomične vodikove plamene, ki imajo vročino 4200 stop. C in jih je nedavno iznašel dr. Irving Langmuir (General Electric Company), uporabljajo sedaj za varjenje ladij in cevi. Potek je naslednji: Vodik se najprej s pomočjo električnega svetlobnega loka razbije v atome in ti atomi se potem sežgo v kisiku; na ta način nastane znatno višja vročina kakor z navadnim molekularnim vodikom. Plamen običajnega mehu pokalnega plina ne proizvaja več kakor le 2000 stop. C vročine.

Farmarji na begu pred prerijskim požarom. V severnoameriški državi Idaho gore prerije. Ljudje zapuščajo farme in vasi in beže pred orjaškim požarom.

Atentat na portugalsko poslanstvo v Madridu. V poslanikovo delovno sobo je bil položen peklenjski stroj in poslanik Melo Barreto (spodaj levo) je le zato ušel smrti, ker je stroj nekaj sekund prekasno eksplodiral.

kakor jim pohajajo še zadnji sledovi toplote, tako jih objema smrtni mir. To je absolutna ničelna točka, na kateri preneha vsako gibanje atomov. Sedaj je tudi jasno, zakaj mraz pod to točko ne more pasti. Kar je enkrat mrtvo, je mrtvo in ne more biti še bolj mrtvo.

Razsodniki v nemško-avstrijski carinski zvezi. Od leve na desno: Paul Boncour, francoski zastopnik, Japonec Adači, predsednik razsodišča; prof. dr. Bruns, zastopnik Nemčije in prof. Sperl, pravni zastopnik Avstrije.

Ameriški Peter Kürten

Powers priznal doslej 7 umorov

Amerika ima svojo žalostno senzacijo: morilca, ki ima na vesti 20 do 30 umorov. Piše se Harry Powers; živel je v Clarksburgu s svojo ženo in svakinjo v znatnem blagostanju. Izdajal se je za inženjerja in pripovedoval, da ima petrolejske vrelce, ki mu dobro nesejo. V resnici je pa živel od strašnega rokodelstva: z ženitnimi ponudbami po listih je lovil ženske z večjim ali manjšim premoženjem, posebno vdove, iz katerih je nato izvalil njih imetje,

potem jih pa umoril. Powersa je slednjič doletela usoda in je sedaj v preiskovalnem zaporu. Doslej je priznal 7 umorov, med temi umor vdove Lehmke in njenih treh otrok v starosti od 9, 12 in 14 let. Šest trupel njegovih žrtev so našli doslej v njegovi garaži in kleti. Domnevajo, da ima Powers na vesti še veliko drugih umorov, ker je še veliko število žensk, ki so v teku zadnjih let na nepojasnjen način izginile.

Poljedelstvo na Balkanu

Mednarodni letopis R. De Trolle v Londonu navaja za kmetsko prebivalstvo v balkanskih deželah naslednje številke: S poljedelstvom se peča v Jugoslaviji 93 odstotkov, v Albaniji 87 odstotkov, v Bolgariji 82 odstotkov in na Grškem 67 odstotkov.

Kakšne smrti umirajo jetičniki

Po raziskavanjih A. Sattlerja jetičniki ne umrjejo vselej še-le takrat, ko jim pljuča popolnoma propadejo, marveč mnogokrat že dosti prej. Vzrok je večinoma ohromenje srčne delavnosti. Srčno mišico in ves krogotok morejo strupi tako preplaviti, da srce obnemore in bolnik predčasno umrje. Redkeje umrje jetičnik zaradi rastoče ohromelosti možgan. Slednjič more jetičnik predčasno umreti zaradi popolne onemoglosti. To je smrt zaradi lakote, ker bolnik ni več sposoben, da bi sprejemal hrano. Za zdravnika je važno, da dožene, ako ne preti posameznemu bolniku v zadnjem stadiju katera od teh smrti, ker more potem ukreniti potrebno, da nevarnost odvrne ali vsaj zadrži.

Dr. St. Westmann in njegov aparat za obsevanje telesnih duplin. S pomočjo tega aparata je mogoče neposredno obsevati notranje organe človeškega telesa z ultravioletnimi žarki.

Kaj je iztrebilo mamuta

J. P. Tolmačov je nedavno zbral in objavil vse, kar je doslej znanega o mamutu. Ta orjaški slon je živel nekoč od Pirenej čez Beringov preliv do Alaske. In sicer je bilo več vrst mamutov. Velike množine kosti, zob in cela trupla v ledenih tleh Sibirije pričajo, da je moral živeti v ogromnih čredah. Tudi danes še ni mogoče reči, iz kakšnih vzrokov je mamut popolnoma izumrl. Podnebje v severni Sibiriji se je od mamutovih časov do danes komaj kaj izpremenilo. Tundrska zelišča, ki so jih našli v gobcu in želodcu mamutov, so jim popolnoma zadoščala za življenje; najdena mamutska trupla kažejo, da živali nikakor niso poginile od lakote, marveč so bile nasprotno dobro rejene. Tudi naravne katastrofe katekoleli vrste niso mogle iztrebiti mamutov do poslednjega. Istotako ni mogel pračlovek s svojim priprostim orožjem popolnoma zatreti teh orjaških živali. Po vsej priliki mamut ni izumrl zaradi zunanjih vzrokov, marveč zaradi lastne preživelosti; čakani so se odrasli živali že tako krivili, da jih ni mogla več rabiti.

Zdravnik: »Hm, žila je slaba, bije veliko prepočasile«

Kmetič: »Nič zato, gospod, saj imam čas«

Veletrgovina s kobilicami

Da bi utegnile biti kobilice božji blagoslov, ne bo rad vsak verjel, je pa resnica. En zgled: Južnoameriško pokrajino Sus so zagnile kobilice. Dežela je imela pravkar za seboj strašno lakoto zaradi suše; pašniki so bili od solnca ožgani, črede so kopnele, kuge so razsajale in felahi so za vinarje prodajali zadnja do kosti shušana goveda in ovce. Slednjič pa še kobilice, ki so uničile zadnjo nado na žetev. Toda gorje se je izpremenilo v blagoslov: zvečer, ko so kobilice utrujene v grozdih visele z dreves, otrple od nočnega hladu

Sir Hall Caine, angleški dramatik in romanopisec, ki je umrl na svojem posestvu na otoku Man; star 78 let. Najbolj znana Caine-ova dela so »Izgubljeni sin«, »Sin Hagarec«, »Beli prerok« itd.

in nesposobne, da bi se ganile, so se odpravili možje, žene in otroci z vrečami in palicami na plano, otresali žive grozde z dreves, jih natlačili v vreče in nesli domov. Sestranci so imeli sedaj dovolj jesti; kobilice so si prazili ali parili, pa tudi solili. To je zdrava hrana, ki vsebuje mnogo maščobe in dušika. Kobilice peruti so posušili, zmleli in tako dobili — moko. Kmalu je zmanjkalo vreč in ljudje so nabirali kobilice v rute in obleko. Vlada je hitro spoznala pomembnost teh dogodkov ter je poslala v tako preizkušeno pokrajino — praznih vreč. Vse prebivalstvo je sedaj noč in dan pobiralo kobilice, oblast je prevzela nadzorstvo nad »operacijami«. Delila je sol za konzerviranje »manec«. Ni trajalo dolgo in prebivalstvo cele province je bilo obilo preskrbljeno z zalogami. Sedaj so ponudili kobilice tudi živini, ki je kar planila po novi krmi. Obnemem se je razmahnil izvoz posušenih žuželk na sever. Uspeh je bil ta, da niso bili preskrbljeni s hrano samo ljudje in živina, marveč so s hitrim nabiranjem mrčesa rešili tudi vsaj del želve!

Vsako jutro prihajajo v velika mesta mogočni avtomobili, natovorjeni z vrečami, v katerih vse mrzoli. Kreple pesti domačinov odpirajo vreče, segajo v gomazečo maso — in praženje kobilic se začne. Kmalu pridejo prekupčevalci, ki kupujejo pražene kobilice na debelo in jih prodajajo krošnjariem. Na vsakem koraku ponujajo ti čudno slaščico po en girš (približno 50 par) za eno pest.

Tudi Evropa se živo zanima za kobilice in jih uvaža v soli poparjene in posušene kot krmo za perutnino in ptice. Izvoz gre večinoma v Belgijo in na Holandsko. Maroška vlada pospešuje izvoz s tem, da plačuje po 5 frankov premije za vsak izvoženi stot kobilic.

»Kadar moja žena poje, ostanem vedno zunaj pred hišo, kajti drugače bi ljudje mislili, da jo preteparam.«

Za naš tujski promet

»Ljubljana v jesen ima nameščeno v paviljonu »M« po banovinskem tujsko-prometnem svetu vzorno opremljeno gostilno in podzemski hotel z vso potrebno opremo v naravnih velikostih. Prostore krasijo slike, oddelek pa izpopolnjujejo nar. črti. Poznavalec tujsko-prometnih razmer v tujini, ki naravnost tekmuje, da pripravi gostu v podzemskem hotelu ali gostilni čim udobnejše bivanje, bi dal približno naslednje nasvete in smernice, kako urediti naše gostilne in hotele v krajih z velikim tujskim prometom.

Tujski vedno pogostejše posejajo naše kraje, predvsem Slovenijo — jugoslovansko Svico. Prihajajo iz vseh delov sveta z najrazličnejšim okusom in estetsko naobrazbo.

Imamo gostilne s hitro menjajočim se prometom (turistiški hoteli v planinah), gostilne s panzijo in one brez panzije.

Najvažnejši in obenem najmanjši prostor hotelskega organizma, je tajska soba.

Tajske sobe imajo po večini naslednjo razporedbo:

1. Tajska soba z eno posteljo in s kopalnico.
2. Tajska soba z dvema posteljama in kopalnico.
3. Apartament.
4. Tajska soba brez kopalnice.
5. Tajska soba z lastnim straniščem brez kopalnice.

Smernice za projektiranje tujskih sob bi bile: a) Osnovno ploskev je spraviš na 15 m² in jo urediti tako, da ima gost pri zadostnem številu pohištva tudi še dovolj prostora, da se lahko svobodno giblje.

b) Soba naj ne bo predolga in ne preozka, čeprav je morda to bolj prostorno-ekonomično.

c) Kopalnica naj ima 5 m² in naj bo opremljena z banjo, umivalnikom, WC itd. in naj bo dostopna direktno iz sobe.

d) Po možnosti naj bo soba od glavnega hotelskega koridorja izolirana z malim predprostorom, ki naj služi za garderobo.

e) Omare za perilo in obleko naj bodo vzdane v steno.

f) Glava postelje naj bo ob zunanji steni.

g) Vrata med posameznimi sobami so nepo- pustna, ker otežujejo pravilno postavljanje pohištva in iz ozira zvočne izolacije.

Tajska soba z dvema posteljama naj bo v prin-

cipu prav tako opremljena za goste, ki žele večjih prostorov, tako zvanih »Appartement«, ki se razlikuje od 1. in 2. v boljšem pohištvu in da je Apartament obrnjen proti najbolj strani neba ter običajno združuje balkon ali teraso in ima še poseben prostor za sprejemanje obiskov itd.

Za skromne goste so predvidene sobe brez kopalnic, vendar s tekočo mrzlo in toplo vodo.

V Nemčiji se opaža pri najnovejših hotelih nov tip, to je tajska soba brez kopalnice, toda z lastnim straniščem. Ta tip je v obratu cenejši in pri gostih bolj priljubljen. Zato bo to najbrž tip hotelske sobe v bližnji bodočnosti.

Gostilna in hotel naj bosta poleg prehranbenih zahtev tudi turistične družabnosti. V ta namen imamo, običajno v pritličju stavbe: točilnico s pivnico ter posebno sobo. Ti prostori so seveda v ugodni zvezi s kuhinjskim traktom.

Celotni kuhinjski del je tako urejen, da je omogočeno brezhibno funkcioniranje gastronomskega obrata pri polni zasedbi gostilne.

Odločilno na dobro funkcioniranje je poleg prave organizacije obrata pravilna lega kuhinje napram točilnici, odnosno hotelski sobi in jedilnici.

V kuhinji naj se uporablja najpopolnejša naprava, to je štedilnik na premog in plin, po potrebi tudi kotli, hladilne in ogrevalne omare in cela vrsta drugih strojev, ki naj bodo prirejeni v svrhu čim manjše potrebe na personalu na električni pogon.

K nam prihajajo tujski iz vseh vetrov in z najrazličnejšimi zahtevami. Zato pri naših gostilnah in hotelih ne moremo iskati novih oblik, temveč moramo paziti predvsem na to, da ustrezajo oblike stvarnosti, to je življenjskim potrebam. Arhitektonske oblike so torej le rezultat danih faktorjev. Vendar s tem ni rečeno, da naj se podcenjujejo umetniški cilji, nasprotno: potem žele, ko so se vsa tehnična vprašanja rešila, je estetski problem odločilnega pomena.

Razstava nam kaže, da so arhitektonske oblike prostorov in pohištva popolnoma opremljene v duhu nove stvarnosti.

Razstavljeni prostori kažejo, da izvršujejo namen, kot ga mora izpolnjevati vsaka tehnična in estetsko dobro organizirana stavba.

Z najpriprostejšimi in naravnimi sredstvi (glej pohištvo Naglas), se je dosegel namen, medtem, ko je harmonija oblik pod umetnikovo roko tako rekoč sama nastala.

rim obrtniškim panogam zaradi cen njihovim izdelkom. — Istočasno bo zboroval trgovski odsek, ki se bo med drugim bavil z dispenznimi prošnjami ter podal izjave k prošnjam za odobritev tarif ter o obrtno pravnih zadevah. Na dnevnem redu je še: Poročilo in razprava o pripravah za trgovinske pogodbe, tekoča davčna vprašanja, socialnopolitične zadeve in ukrepi proti detajlnemu prodajanju po potnikih. — V ponedeljek ima sejo tudi uprava Zavoda za pospeševanje obrti. Na tej seji bo načelnik g. Ivan Ogrin podal poročilo o delovanju zavoda in se bodo rešile razne prošnje za podporo. Nato bo razgovor o obrtnem pospeševanju v zimski sezoni 1931-1932.

Borza

Ljubljana, 3. septembra.

Denar

Ljubljana. Amsterdam 2282.48—2289.32, Bruselj 788.94—791.30, Curih 1102.65—1105.95, Dunaj 795.77—798.17, London 275.19—276.01, New York 5651.08—5668.08, Pariz 222.02—222.68, Praga 167.65 do 168.15, Trst 206.16—207.06.

Zagreb. Amsterdam 2282.48—2289.32, Dunaj 795.77—798.17, Bruselj 788.94—791.30, London 275.19—276.01, Milan 206.16—207.06, New York kabl 5662.08—5679.08, ček 5651.08—5668.08, Pariz 222.02—222.68, Praga 167.65—168.15, Curih 1102.65 do 1105.95.

Skupni promet brez kompenzacij 4.85 milj. D. Curih. Belgrad 9.075, Pariz 20.18, London 24.95, New York 513.87, Bruselj 71.475, Milan 26.84, Madrid 46.35, Amsterdam 107, Berlin 121.70, Dunaj 72.15, Stockholm 137.45, Oslo 137.30, Kopenhagen 137.30, Sofija 3.72, Praga 15.20, Varšava 57.50, Budimpešta 90.025, Atene 6.65, Carigrad 2.4325, Bukarešta 3.0575, Helsingfors 12.90.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje čvrstejša in so tečaji narasli. Posebno znatno se je okrepila vojna škoda, kjer je bilo več prometa, posebno za decembrski termin. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni in so bili običajni zaključki. Med industrijskimi papirji se je Drava neznatno uvrstila od 212.50 na 213.50, osješka Sečera na pa je popustila od 211 na 210. Trboveljska je bila čvrstejša in zaključena po 215 do 213.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 80 bl., 7% Bler. pos. 70 bl., Celjska pos. 150 den., Lj. kred. 120 den., Prašedion 950 d., Kred. zavod 195 d., Vevče 120 den., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap. 7% inv. pos. 72 d., agrarij 44 bl., vojna škoda ar. 339—342, (343), kasa 339 do 342 (341, 342, 340), 12. 348—352 (350, 357), 8% Bler. pos. 77.50—78 (77.50, 78), 7% Bler. pos. 67—69 (70), 7% pos. Drž. hip. banke 69.50 bl., 6% begl. obv. 52—54 (52, 53, 54), — Bančne delnice: Hrvatska 50 d., Kreditna 121—126, Union 150—155 (150), Jugo 67—68 (67), Lj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d., Narodna 5100 d., Obrtna 36 d., Prašedion 957.50—965, Srbska 190—191 (190), Zemaljska 115 bl., — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 d., Guttman 110 d., Slavonija 200 d., Našice 750 bl., Danica 65—70, Drava 212.50—215 (213.50), Sečera 210—211 (210), Brod. vag. 40 bl., Union 45—60, Vevče 120—122 (120), Isis 41 bl., Ragusea 305 bl., Jad. plov. 450—500, Trboveljska 214—215 (215, 213, 214).

Belgrad. Narodna banka 5400—5700, 7% inv. pos. 71 d., agrarij 41—42 (150.000), vojna škoda 339—341 (300 kom.), 9. 346 (300 kom.), 12. 350 do 351 (1400 kom.), begl. obv. 54.50—57 (312.500), 7% Bler. pos. 71 bl., 7% pos. Drž. hip. b. 69.50 d. Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 63—64, New York: 8% Bler. pos. 73 do 74, 7% Bler. pos. 60—62.

Dunaj. Don. sav. jad. 88.75, Wiener Bankverein 14, Escomptages. 149.90, Zlivo 55.20, Aussiger Chemische 104.75, Mundus 70, Alpine 11, Trboveljska 26.75, Kranj. ind. 41, Leykam 1.

Žitni trg

Budimpešta. Tendence: slaba, za koruzo pri- jazna. Promet: živahen. Pšenica: dec. 9.45—9.50, zaklj. 9.47—9.50; marec 10.65—10.80. Rž: marec 10.90—10.96, zaklj. 10.88—10.92. Koruza: maj 11.70 do 12.10, zaklj. 11.82—11.84.

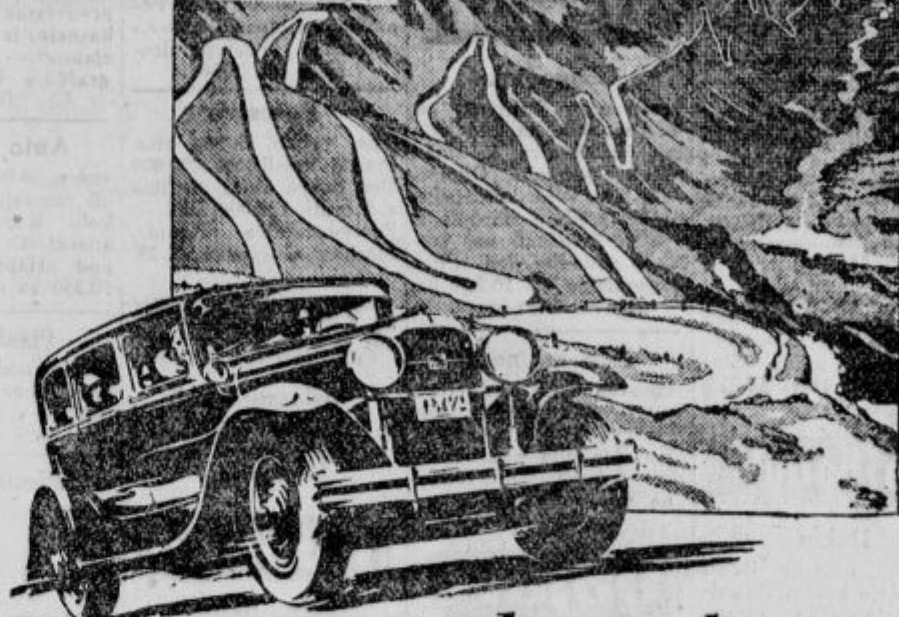
Hmelj

Nürnberg, 3. sept. ig. Danes je bilo pripe- ljanih 120 bal hmelja, prodanih pa je bilo 50 bal. Kupčevalo se je samo za hallertauski hmelj po 45 do 50 Mark. Na trg so prispeli tudi prve pošiljave žatskega hmelja, ki pa danes še niso dobile nobene kupea. Tendence je ostala še neizpremenjena in mirna.

Na

takih

cestah...

se šele pokaže,

kaj je Buick 8

Vijugaste ceste, deloma do- bro ohranjene, deloma razrvane, leseni mostovi, ostri ovinki: na takih cestah ima avtomobil priliko, da pokaže, ko- liko je vreden.

Buick 8 je na takih cestah nedosegljiv. Njegov 8 cilindrski valve-in-the head motor zvozi strmine z največjo prestavo, ne da bi se pregrel, ne da bi pokazal znake »utrujenosti«. Ta avto ima brezhibno vodilo in zavore, ki imajo mogočni motor neprestano pod nadzor-

stvom. In zato je vožnja v Buicku vselej varna.

Fisher je napravil osnutke za karoserijo, ki je vredna tega izrednega avtomobila. Njegove trezne linije in izbrane barve dajejo Buicku videz nedoseg- ljive otmenosti.

BUICK 8

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

Poslano*

Odprto pismo: gospodu Jerneju Krajec, gostilničarju, Sp. Hudinja pri Celju.

Zaradi zabavljanja zoper odbor za pogorelece na Gor. Jezeru Vas je že enkrat obsodilo sodišče v Ložu, da ste morali v 2 listih obžalovati in pre- klicati svoje klevete ter plačati 1000 Din v ubožni zaklad. Vašemu odvetniku je odbor sporočil, zakaj Vam ni dal podpore (v dopisu dne 28. XI. 1930: ker je oblast darovalka izrecno ukazala naj se po- maga le pogorelecem ki žive v vasi od dela; Vam pa je odbor, ki je moral zelo prigovarjati ostalim pogorelcem v ta namen, obljubil vseeno 20.000 Din pod pogojem, da se obvezete ruševine podreti, ali pa do 1. VII. 1931 pozidati hišo; Vi pa se niste ne obvezali, ne podri in ne zidali, ampak ste hoteli le denar odnesti na Štajersko.)

Med tem ko so drugi pogorelci delali na polju in pri obnovi pogorišč ter se vzlic visoki podpori še zadovoljili, ste se Vi s svojim avtom okrog vozili, čez odbor pa zabavljali in se bahali, kako ga boste prisilili, da bo tudi Vam moral dati denar iz podpore za potrebne pogorcele. Vaše posestvo pri Celju, Vaš avto in prijetno življenje ter pomanjkanje volje, da bi pozidali Vaš dom na Gor. Jezeru, je ostale pogorcelece nagnilo k sodbi, da niste po- treben in Vam ne gre podpora. Odbor pa jih je pregovoril, da so vendar privolili, da se Vam da 20.000 Din, ako se obvezete material ruševin od- stopiti odboru ali pa zidati hišo. Vi pa ste kar dvakrat prezrli Vam stavljeni rok.

Odbor, ki je delal po navodilih in pod kon- trolo oblasti pa v sporazumu s pogorelci, se ni ustrašil Vas, ki ste prišli iz Amerike v staro do- movino »delat red«. Sodnija v Ložu Vas je naučila, da se ne da delati tukaj brez kazni krivice odboru. Zato ste zaleteli v duhu nazaj v svobodno Ame- riko. Z dopisom z dne 23. julija t. l. v amer. Do- movini ste poučili Ameriko, da Amerikanci v Slo- veniji ne dobe nič in da za Nadlesk pobira darove isti odbor, ki Amerikancem na Gor. Jezeru ni dal nič. Ta dopis ste prišli kazati tudi na Gor. Jezeru in ste ga ustmeno krepko zabeljevali. Pogorišče v Nadlesku 19. julija Vas premožnega rojaka ni opo- zorilo morda, da bi se epodobil seči v žep in (vsaj mimo odbora) kaj darovati pogorelcem, marveč Vam je izrazilo iz domoljubnega osrčja že 23. jul. svarilen glas tja v Ameriko čez lužo, naj ne dajo nič, ne za Nadlesk, ne za Slovenijo sploh. Ravno plemenitosti srca in duha, g. Jernej Krajec, to početje ne razodeva. Je pa vendar naš odbor vse- eno boljše postopal, ker ni nikogar pozival; naj nič ne da, ampak je zbral iz Evrope in Amerike okoli 2½milijona Din za pogorcele.

Tisti čas, g. Krajec, ko se je vozil Vaš glavni dopis čez lužo učit Ameriko, naj Slovencem nič ne da, je Amerikaneč g. Grdina daroval za Nad- lesčane odboru 5000 Din. Nekdo, ki je bral v Ame- riki Vaš dopis, pa je pisal »Domoljubu« (ki je pri- poročal pogorcele), da je za Jezero dosti nabral, za Nadlesk pa ne upa nič več prositi, ker da je naš odbor Vam krivico delal.

Tako, g. Jernej Krajec! Kadar in kjer Vas spet prime, kar napadite odbor; ta se bo pa branil.

* Priobčujemo na odgovornost podpisanih. — Uredništvo.

Ali pa (na uho povedano: raje kar brez sodne) sklepa nekaj za reveže dajte; veste, lepše izgleda in je bolj po ceni).

Vas prijazno pozdravljamo znani bivši od- borniki za pogorcele na Gor. Jezeru.

Stari trg pri Raketu, 1. septembra 1931.

L. Keržič, načelnik. — F. Hafner, tajnik in pero- vodja. — F. Škrbec, odbornik.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek 4. septembra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Vegetarijanska prehrana. predava gđ. Humeкова. — 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu — poročajo jugoslovanski prvak in vele mojster dr. Milan Vidmar v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku. — 20.30 Prenos iz Belgrada. — 22.30 Cas, dnevne vesti.

Sobota: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče — 18.00 Pren. opere »Meister- singer« z Dunaja. — 19.45 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu — poročajo jugosl. prvak in vele- mojster dr. Milan Vidmar v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku. — 20.00 Fanfare (prenos). — 20.30 Pren. slavnostne bakljade združenih pevskih zborov. — 21.30 Operetni večer: Pojeta gđ. Dra- gica Sok in g. Mirko Jelačin s spremljevanjem sa- lonskega kvinteta. — Vmes časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sobota, 5. septembra: Belgrad: 12.35 Radio orkester. — 17.00 Narodne pesmi. — 17.30 Radio orkester. — 19.50 Prenos iz narod. gledališča. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.00 Prenos iz Ljubljane. — 22.10 Slovenska glasba. — Budapest: 17.30 Po- poldanski koncert. — 19.00 Glasbeni večer. — 20.00 Komedia, prenos iz studija, nato ciganska glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncrt. — 13.15 Plo- šče. — 17.00 Kmetška glasba. — 18.00 Operni pre- nos. — 23.00 Plošče. — Milan-Torino: 11.15 Opol- danski koncert. — 13.14 Plošče. — 20.45 Komedia v glasbi. — Oslo: 20.00 Radio orkester. — 22.35 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Humoristični večer. — 21.00 Prenos iz Pardubic. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert. — 20.00 Veseli večer. — 22.00 Nočni koncert. — 24.00 Jazz. — Rim: 21.00 »Fe- doma«, drama. — Berlin: 20.00 Radio orkester. — 22.00 Plesna glasba. — Katowice: 12.10 Radio or- kester. — 13.20 Plošče. — 20.15 Lahka glasba. — 20.40 Lahka in plesna glasba. — Bern-Toulouse: 12.45 Koncert. — 13.00 Popevke. — 13.15 Jazz. — 20.45 Spanske pesmi. — 21.00 Večerni koncert. — 22.45 Argentinska glasba. — Stuttgart-Freiburg: 19.45 Radio orkester — poljubni koncert. — 22.35 Lahka glasba.

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotreščine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani
Zahtevajte cenik!

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-3 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor snemko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Kuharica

samostoj. gospodinja, vajena vseh del, srednje starosti, išče mesta najraje v župnišču. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.142.

Pošten fant

zelo rečnih staršev želi kakršnekoli službe; žel bi se tudi učiti kakršnekoli obrti. Star 17 let. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pridnost« št. 10.249.

Dekle

29 let stara, ki zna nekoliko kuhati in opravljati vsa hišna dela, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.257.

Službodobe

Dekle

priprosto, pošteno, iščem za prodajo kruha. Ponudbe lastnoročno pisane prosim na upravo »Slovenca« pod »Takoj« št. 10.236.

Išče se sluga

Nastop takoj. Kavcija se zahteva. Naslov pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod št. 10.217. Sprejme se le prošile neomadeževane preteklosti.

Več natakarcic

in natakarcic sprejme hotel »Tivoli«. Plačilni vsak zase.

Kuharica

perfektna, samostojna, ki pomaga tudi v drugih domačih delih poleg sobarice in zna nemško, se išče. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.258.

Dijaki

Dve dijakinji

sprejem v vso oskrbo blizu Tabora. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.198.

Dva mlajša dijaka

sprejem v zračno sobo in na dobro hrano. Miklošičeva cesta 6-II., desno, leve stopnice.

Dijakinjo

sprejme boljša družina v vso oskrbo. Klavir na »razpolago«. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.256.

Dva dijaka

ali dijakinji sprejme dobra družina v vso skrb po ugodnim pogojem. — Zdrava in solčna soba v sredini mesta. — Naslov v upravi pod št. 10.270.

Hiša

trgovska, podkletena, v občini Rakek, naprodaj ali se da v najem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Unec 22«.

Kupim hišo

v kraju, kjer je meščanska šola. Cena do 100 tisoč Din, ako bi ista bila tudi za trgovino ev. gostilno ali delikateso; ako pa je hiša samo za privatno stanovanje, potem bi reflektiral samo do cene 50.000 Din. Ponudbe na upravo »Slov.« pod znač. »Poštena družina« št. 10.261.

Posestvo

lepo, veliko, dobre hiše, krasno zemljišče, 250.000 Din; dobro doba gostilna s 3 orali, 135.000 Din. — Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka ul. 28.

Vnajem

Poslovni lokali

na Dunajski cesti št. 29/I se takoj oddajo. Poizve se istotam.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadst.

Glasba

KLAVIRJI! PIANINI!

Svetovnih znamk kupite po globoko znižanih cenah pri

MUSICA

Sv. Petra cesta št. 40 - Najceneje izposojuje, popravlja in uglašuje!

Prodamo

Vrtno zaklopne stole prodaja pisarna Tribuč na Glincah. Telefon 2605.

Pletilni stroj

št. 8, 50 dolg, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10.251.

Trgovina

dobro vpeljana, s stanovanjem, v centru Zagreba, z nizko najemnino — naprodaj. Potreben kapital 20.000 Din. Franz, Zagreb, Senoia 10/II, levo.

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetu. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja.

Glavobol,

omotico, migreno, utrujenost, prehlad glave, brezspanje, živčno napetost ter kronični glavobol popolnoma in sigurno odstrani DUSICA VODA. Steklenica DUSICA VODE proti glavobolu stane 35 Din. DUSICA VODA proti glavobolu se loži pri firmi D. M. Grozdica, Bjelevar, Savska banov.

Fiat auto

tipa 514, krasna limuzina s 4 vrati, zelo ugodno naprodaj. Na ogled v garaži hotela Union.

Namizna jabolka

prvovrstna, za takoj ali kasneje, iz lastnih sadovnjakov — nroda poceni graščina Boštanj, pošta Boštanj.

Auto Fiat 501

vožen 48.000 km, prodam ali zamenjam za motorno kolo. Kupim fotografski aparat 9x12. — Ponudbe pod »Hapleczapi« št. 10.250 na upravo »Slov.«

Pisalni stroj

Underwood, dobro ohranjen, poceni naprodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10.252

Pletilni stroji

skoro novi, zelo ugodno naprodaj: Walter: 8/27, 8/70, 10/60; Ideal: 14/27, 14/35, 8/22, 8/50, 12/27, 9/70; Wedermann: 8/50, 12/60; Vasant: 10/100; Jaquard: 8/80. — Ponudbe na S. Kos, Ljubljana, Zidovska ulica 5.

Obrt

Morske ribel

Danes in jutri sveže pošiljke! Vina dalmatinska, samo iz lastnih vinogradov. Gostilna na dvorišču hotela Tratinik - Sunara.

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani. v novi palači Vzemne zavarovalnice.

Mlinari!

Re. pros. ajdo in letmen kupite naiceneje pri A. VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24. Veletrgovina žita in moko.

V komisijsko prodajo vzamem vseh vrst pletenine. Trgovina že upeljana. Ponudbe na podružnico »Slovenca« Jesenice.

Na velesejmu

pri M. Derfel se točijo najboljša štajerska vina Viteškega reda in iz Jeruzalemskih gor. Vsaki dan sveža jedila. Zadnji paviljon levo.

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri tvrdici: **Mirko Mlakar** Ljubljana - Slomškova ulica št. 11 TEL. ŠTEV. 294.

Trgovina MARIJA ROGELJ Ljubljana, Sv. Petra c. 26

priporoča klotaste halje, predpasnike za deklice-šolarice v vseh velikostih.

MEDNARODNI VELESEJEM V PRAGI OD 6. DO 13. SEPTEMBRA 1931

SVETOVNI VELESEJEM NA KATEREM SO ZASTOPANI

NARODI IN DRŽAVE

ZNIŽANA VOŽNJA ZA BRZOVLAKE IN NAVADNE VLAKE

JUGOSLAVIJA	25 %
ČEHOSLOVAŠKA	33 %
AVSTRIJA	25 %

POJASNILA IN LEGITIMACIJE DAJE:

ALOMA COMPANY, LJUBLJANA ALEKSANDROVA 2
ČEHOSLOVASKI KONZULAT LJUBLJANA
„PUTNIK“ LJUBLJANA DUNAJSKA 1

Šolske torbice, aktovke, nahrbtnike, gamaše, kovčke, itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13

Samostojnega polirja

za železobetonska dela in dobrega železokrivca sprejme takoj

Gradbeno podjetje ing. Jos. Dedek Ljubljana, Žibertova 7/I. nadstropje.

Zahvala

Za številne izraze iskrenega sožalja, katere smo prejeli ob bridki izgubi našega ljubelega sina, brata in nečaka

Pepita Ravnikarja

za poklonjene vence in cvetje ter številno spremstvo na njegovi zadnji poti, kljub slabemu vremenu, se vsem prav pri srčno zahvaljujemo.

ZALUJOČA RODBINA IN SORODNIKI

HERWARD grof AUERSPERG naznanja v svojem, kakor tudi v imenu vseh sorodnikov tužno vest, da je njegova stara mati

EMMY GROFICA AUERSPERG

roj. Valenta pl. Marchturn

dne 3. septembra po kratkem, težkem trpljenju, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno umrla.

Truplo blagopokojne se bo v soboto, dne 5. sept. ob pol 4 popoldne pred hišo žalosti, Gradišče št. 10, slovesno blagoslovilo, nakar se prepelje in položi v rodbinski grobnici na Turjaku k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v ponedeljek, dne 7. sept. ob 8 zjutraj v cerkvi nemškega viteškega reda in ob 8 zjutraj v grajski cerkvi na Turjaku.

Turjak, dne 3. septembra 1931.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Josip Lavtižar:

Bled in Briksen

Zgodovinska povest iz 17. stoletja.

Sicer pa Adolf ni le molil in čital, temveč tudi delal. Povedali smo že, da si je sam kuhal in oskrboval vsa druga dela. Veliko veselje je imel z vrtnarstvom. Zasajal je mlada drevesa in gojil cvetlice. Na otoku se je videlo, da ima skrbnega gospodarja. Pota posejana s peskom, vse lično opleto, okoli cerkve pa gredice in polno cvetja.

Popoldansko sonce je pošiljalo svoj žar skozi okna hišice, v kateri je sedel samotar ter prelistoval Kempčanovo knjigo »De imitatione Christi« (O nasledovanju Kristusa.) V njej je pravkar čital:

»Največji svetniki so se umikali človeški družbi in rajši v samotni služili Bogu, kakor pa prebivali med šumečim svetom. Kolikokrat si med ljudmi, tolikokrat prideš slabši nazaj. Lažje je molčati, kakor se z besedo ne pregrešiti. Čim rajši si doma, tem ljubši ti bo dom. Zapri vrata za seboj in ključ k sebi Gospoda, svojega najboljšega prijatelja. Ostani ž njim v celici, ker nikjer ne najdeš toliko miru.«

Adolf je uprl oči navzgor in premišljeval o tem, kar je pravkar čital. Le dobre misli — kakšna sreča! Nobenih želj — o slast največja!

Tačas je vstopil njegov brat Krištof. »Bog te sprejmi!« — je rekel Adolf, vstal izza mize in podal Krištofu roko.

Kakšen razloček! Puščavnik blagega obraza in v spokorni halji, Krištof pa polnih rdečih lic in opravljen po običajni takratne višje gospode. Nič ni kazalo sorodnosti med bratoma; še na potezah obraza ni bilo sličnosti med njima.

»Sedi, dragi moj!« — ga je vabil Adolf in primaknil stol k mizi.

»Delj časa se že nisva videla, čeprav sva sosedaj — je odvrnil Krištof. »Ti v službi boš, jaz pa v obliči posvetnih opravkov. Kadar mi ni vse po volji, blagrujem tebe, ki prebivaš v samotni. Toda kljub temu bi ne menjal s tabo. Kaj bi bilo s svetom, če bi bili sami puščavniki?«

»Kdor more, naj bo!« — je dostavil Adolf. »Življenjske skušnje kažejo človeku pot. Porazi nam delajo značaj.«

Krištof je površno gledal po knjigah na mizi.

»Te so tvoje prijateljice, drugih ne maraš!« — je rekel s prijaznim nasmehom. »Čudno, da si se tako korenito spremenil. Radi tistih neprijetnosti ni bilo treba, da si postal samotar. Svet je tako lep. Saj ne živijo na njem samo slabi, temveč tudi dobri ljudje.«

»Ne kesam se!« — ga je prekinil Adolf. »Marsikdo skuši veliko hudega, večkrat pa zadostuje ena sama skušnja za vse življenje. Delam po svojem prepričanju. Da bi le ostal stanovit.«

Na to Krištof:

»Samoto imaš lahko tudi med ljudmi, ki te ne poznajo in te zato ne ljubijo in ne sovražijo. Ni dobro na svetu, pa tudi ne tako slabo kakor si ti predstavljaš. Čemu gledaš vsako stvar le od temne strani? Preveč bi bilo žalostno, ako bi imeli o človeštvu vsi nazore, kakršne imaš ti.«

»Jaz ne sovražim ljudi!« — je odvrnil Adolf. »Med njimi pa nočem živeti, čeprav bi se mi morebiti boljše godilo kakor zdaj. Sicer pa ni vselej srečen tisti, ki ima vsega v obilnosti, temveč tisti, ki je z malim zadovoljen. In če sem z malim zadovoljen, sem bogat.« Videlo se je, da je samotar v dnu srea prepričan o svoji odločitvi. Zato Krištof ni več govoril o tem. Obrnil je pogovor na drug predmet.

»Ali več!« — je vprašal brata — »da pride briksenški škof Viljem baron Welsberg v kratkem na Bled?«

»Danes zjutraj mi je mežnar Slivnik povedal to novico s pristavkom, da sta, kar pomniho stari ljudje, šele dva briksenška škofa prišla na Bled ogledovat svoja posestva. Ta bo torej tretji. Mene!« — je nadaljeval Adolf — »to nič ne moti. Hišico si mi sezidal ti s svojim denarjem; prostor, na katerem stoji, pa ni tvoja last, temveč pripada škofijskemu zemljišču. Zaradi tega ne bo menda kakega ugovora. Glede svojega puščavniškega življenja se tudi ne bojim očitavanja. Prosim samo tebe, dragi brat, da urediš račune, da boš mogel kot oskrbnik briksenške imovine dati odgovor o svojem gospodarstvu.«

»Mislim da je vse v redu!« — je zatrdil Krištof. »Malenkosti, potrebne poprav, bom še lahko oskrbel. Vesel sem, da so me iz Briksena pravočasno obvestili o škofovem prihodu. Poročilo pravi, da se pripelje na Bled okrog 4. avgusta. Družba bo štela 26 oseb in 40 konj. Naj je do tistega časa vse pripravljeno, kar taka družba potrebuje.«

»Imel boš dosti skrbi, da gladko izteče, kar zahtevajo od tebe!« — je pripomnil puščavnik.

Krištof je vstal in se napravil za odhod. Brat ga je spremljal do jezera, kjer je čakala Ribičeva Rezika s čolnom na grajskega gospoda. Ta je bil ves zamišljen, kako bi priredil škofu Welsbergu udobno bivanje na blejskem gradu. Toda v družbi te ljubzenive deklice je skoraj pozabil, kar ga je težilo. Ko sta se odpeljala, jo je Krištof izpraševal razne reči. Rezika mu je točno odgovarjala, da ni pričakoval take pametnih besedi od kmetskega dekleta. Bog ni dal Reziki samo prikupljive vnanjosti, temveč tudi toliko lepih duševnih lastnosti, da je bila neka izjema med sovrstnicami njene mladosti.